

Miljö- och energidepartementet

**Sammanställning av inkomna remissvar om miljömyndighetsutredningen
(SOU 2015:43)**

Förslag 11.1 Miljömålen i myndighetstyrningen**Utredningens förslag**

11.1 a Regeringen tar bort uppgiften att verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås i förordningarna med instruktion för de 26 myndigheter som i dag ingår i miljömålssystemet samt länsstyrelseinstruktionen. Förutsatt att instruktionen inte redan innehåller sådana uppgifter, bör regeringen i instruktionerna för dessa myndigheter, länsstyrelserna och övriga relevanta myndigheter i stället formulera verksamhetsanpassade uppgifter som i sin tur bidrar till att nå det av riksdagen beslutade generationsmålet och de sexton miljö kvalitetsmålen.

11.1 b Regeringen i 3 § myndighetsförordningen (2007:515) som behandlar myndighetsledningens verksamhetsansvar inför en ny uppgift som innebär att myndighetsledningen ska se till att verksamheten främjar en hållbar utveckling och bidrar till att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

Sammanfattning av remissvaren*Förslaget om att ta bort ”verka för” och ersätta med verksamhetsanpassade uppgifter*

De instanser som tillstyrker förslaget konstaterar att dagens modell inte är tydlig vad gäller styrning, ansvar, befogenheter och rollfördelning. En övervägande majoritet välkomnar därmed förslaget och ser att det kommer att bidra till att tydliggöra och effektivisera arbetet samt ge bättre förutsättningar att nå miljömålen. Instanserna bedömer att det är bra att förslaget berör alla myndigheter och inte bara de myndigheter som uttryckligen arbetar med miljöfrågor. En annan bedömning som görs är att

det är ett steg i rätt riktning att ansvarsfrågan fokuseras tydligt till enskilda myndigheter. Några instanser argumenterar för att förslaget skapar möjligheter att komma till rätta med målkonflikter och ge mer tydlighet vid tillämpning av miljölagstiftningen.

Många instanser framför synpunkter beträffande hur de nya verksamhetsanpassade uppdragen ska utformas och rapporteras. Det som betonas särskilt är bland annat vikten av en tydlig dialog mellan regeringskansliet och myndigheterna samt att målen bör vara konkreta och uppföljningsbara. En annan synpunkt som framförs är att man bör undvika alltför detaljerad målstyrning i myndigheternas instruktioner. Ett antal instanser framför att samma ändring bör göras för alla nationella myndigheter som har särskilt ansvar i utvärderingen av miljömålen. Några instanser framför också vikten av att Naturvårdsverket instruktion behålls som den är och att de även i fortsättningen ska ansvara för den fördjupade utvärderingen.

Bland de som avstyrker finns en oro för att förslaget kommer att uppfattas som en signal om sänkt ambitionsnivå av miljöarbetet. Liknande farhågor nämns även av de instanser som tillstyrker, det som lyfts fram då handlar om risk för minskat ansvar, mer detaljstyrning och avstannat miljöarbete. Andra argument bland de som avstyrker är att den föreslagna ändringen innehåller svagare skrivningar jämfört med de nuvarande skrivningarna i länsstyrelseinstruktionerna. Ett par instanser tycker dessutom att uppgiften att ”verka för” ska finnas kvar i myndigheternas men att det gärna får kompletteras med verksamhetsanpassade uppdrag i myndigheternas instruktioner.

Förslaget om att införa en ny uppgift i myndighetsförordningen

Av de instanser som tillstyrker förslaget ser flertalet en rad fördelar med en generell bestämmelse riktad till alla myndigheter. Instanserna menar att det på så sätt kommer att bli tydligare att alla har ett ansvar för att bidra till en hållbar utveckling i statsförvaltningen. Ett annat argument som framförs är att förslaget kommer att stärka det interna miljöledningsarbetet samt att integrera miljömålsarbetet i myndighetsstyrningen. Några länsstyrelser påpekar vikten av miljömålsrådets roll i sammanhanget samt anför att miljömålssystemet inte bör ändras före 2020. Ett antal instanser framför att de är positiva men att de i sina respektive verksamheter egentligen inte kommer att se några större skillnader som en följd av förslaget.

De instanser som avstyrker förslaget ställer sig tveksamma till idén att styra samtliga myndigheter genom en generell regel, som ändå inte

kommer att vara relevant för alla myndigheter. Skillnaden jämfört med dagens system blir därmed liten.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.1 a att ta bort uppgiften "att verka för" och istället formulera verksamhetsanpassade uppgifter

Tillstyrker – 61 instanser
Avstyrker – 8 instanser
Inga synpunkter, avstår – 23 instanser
Oklart – 8 instanser

Tillstyrker förslaget i sin helhet

Instanserna konstaterar att dagens modell inte är tydlig vad gäller styrning, ansvar, befogenheter och rollfördelning. En övervägande majoritet av de instanser som svarat välkomnar därför förslaget och ser att det kommer att bidra till att tydliggöra och effektivisera arbetet samt ge bättre förutsättningar att nå miljömålen. *Havs- och vattenmyndigheten* anser att myndigheternas uppdrag och ansvar för att bidra till arbetet med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen har varit otydligt. Myndigheterna kan idag också ha uppgifter och ansvarsområden med mål som står i konflikt med miljömålen vilket skapar osäkerhet kring hur respektive myndighet ska arbeta med och prioritera de frågor man har ansvar för. *Länsstyrelsen i Skåne län* framför att nuvarande "verka för" skrivning i 5§a länsstyrelseinstruktionen är otydlig. Följden av detta är att mycket av länsstyrelsens tid åtgår för att regionalisera och bryta ner miljö kvalitetsmålen i handlingsplaner samt följa upp och redovisa uppgifter som inte ingår i den egna organisationens huvudsakliga verksamhet. *Kommerskollegium* anser att ändringen tydliggör regeringens ansvar för myndighetsstyrningen och att myndigheternas ansvar för att bidra till hållbar utveckling och uppfylla miljömål ska vara en integrerad del av verksamheten. *Sjöfartsverket* tycker att förslagen specificerar styrningen av myndigheternas externt riktade uppgifter som syftar till att genomföra de samhällsomställningar som krävs för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen ska kunna nås. *Länsstyrelsen i Södermanlands län, länsstyrelsen i Kalmar län och länsstyrelsen i Jämtlands län* delar utredarens synpunkter och ser behov av en tydligare rollfördelning och en tydligare samt bättre styrning av myndigheternas miljömålsarbete. Nuvarande uppdrag att "verka för" är otydligt och innebär att arbete och tid åtgår till att regionalisera och bryta ned miljö kvalitetsmålen samt följa upp och redovisa uppgifter som inte ingår i Länsstyrelsens verksamhet. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* menar att det är nödvändigt med tydligare styrning med mer verksamhetsnära mål för ett lyckat miljömålsarbete. Det är viktigt att mandatet att driva miljömålsfrågorna tydliggörs, snarare än att myndigheterna detaljstyrs i frågan. *Länsstyrelsen i Gotlands*

län, länsstyrelsen i Västernorrlands län och länsstyrelsen i Kronobergs län framför att förslaget bidrar till att tydliggöra vad respektive myndighet förväntas åstadkomma inom den egna verksamheten, samt vilket eller vilka miljömål myndigheten ska rikta in sig på. *Salems kommun* anser att med verksamhetsanpassade uppgifter, anpassade efter de olika myndigheternas huvudfrågor, blir det enklare för myndigheterna att arbeta med frågorna på ett konkret och tydligt sätt. *Tomelilla kommun* och *Ystads kommun* anför att genom att det förtydligas vilka uppgifter som ligger på respektive myndighet blir även rollfördelningen tydligare. Uppgiftsfördelning och tydligare ansvarsfördelning bör kopplas till ekonomiska medel som kan hjälpa medaktörer att uppfylla respektive myndighets uppgifter. *Enköpings kommun* påpekar att det behöver bli tydligare vad var och en ska göra för att vi ska kunna uppnå målen. *Svensk energi* anser att en tydlighet beträffande vad som förväntas av olika myndigheter och även andra aktörer, rörande deras bidrag till uppfyllandet av miljökvalitetsmålen är av vikt. Detta kan bidra till en mer effektiv hantering av konflikter mellan de olika miljömålen där idag miljömål av lokal karaktär ofta tenderar att få högre prioritet än mål av global karaktär så som klimatmål. *Tillväxtverket* anser att detta är ett bra förslag eftersom nuvarande uppgift är allt för generellt och anknyter inte till verkets verksamhet på ett tillräckligt bra sätt. *Folkhälsomyndigheten* framför att mer verksamhetsorienterade instruktioner för att nå generations- och miljökvalitetsmålen skulle vara effektivare och tydligare, i synnerhet för de myndigheter som inte uttryckligen arbetar med miljöfrågor och som inte heller rapporterar direkt under Miljö- och energidepartementet.

Några instanser argumenterar för att förslaget skapar möjligheter att komma till rätta med målkonflikter och ge mer tydlighet vid tillämpning av miljölagstiftningen. *Försvarsmakten* framför att förslaget bör öka möjligheterna att realisera uppdragen och minimera riskerna för målkonflikter, speciellt för de myndigheter som inte är rena miljömyndigheter. *SKL* tycker att det är viktigt att öka måluppfyllelsen och att få en bättre hantering av målkonflikterna. Enligt *SKL* fungerar inte detta idag. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* anser att förtydligande uppdrag hos sektorsmyndigheter bör utformas med hänsyn till miljömålssystemets inneboende målkonflikter. *Sve Min* menar att de oprecisa instruktioner som nu gäller för berörda myndigheter kan vara en bidragande orsak till att uppfattningen om hur miljölagstiftningen ska tillämpas ibland varierar mellan olika myndigheter. *Umeå universitet* framför att det är nödvändigt att i betydligt högre utsträckning se över de målkonflikter som i nuläget också starkt påverkar förutsättningarna att bedriva en effektiv miljöpolitik. Att komma till rätta med dessa målkonflikter kan i sin tur bidra till att nå det av riksdagen beslutade generationsmålet och de sexton miljö-

kvalitetsmålen. *Kungsbacka kommun* anser att frågan om hur man hanterar konflikter mellan miljömål är inte tillräckligt utredd.

Tillstyrker förslaget och framför vissa kommentarer

Många instanser framför synpunkter beträffande hur de nya verksamhetsanpassade uppdragen ska utformas och rapporteras. Det som betonas särskilt är bland annat vikten av en tydlig dialog mellan regeringskansliet och myndigheterna samt att målen bör vara konkreta och uppföljningsbara. En annan synpunkt som framförs är att man bör undvika alltför detaljerad målstyrning i myndigheternas instruktioner. *Exportkreditnämnden* anser att eventuella krav på resultatrapportering ska ske i samstammighet med övriga formkrav på myndighetens rapportering. *Konsumentverket* vill framhålla vikten av en tydlig dialog mellan regeringskansliet och myndigheterna vid utformningen av dessa uppdrag så att de är i linje med myndigheternas verksamhet. *Sveriges geologiska undersökning* anser att det bör säkerställas att alla Sveriges myndigheter regelbundet genomför analyser av hur myndigheten kan främja miljömålen, antingen som en uppgift som står i myndigheternas egen instruktion eller som en regelbundet återkommande uppgift i respektive myndighets regleringsbrev. *Naturvårdsverket* framför att det är viktigt att åtgärder för att utveckla myndighetsstyrningen inte alltför snävt fokuserar på frågor om formuleringar i myndighetsinstruktionerna. *Statskontoret* understyrker vikten av att undvika alltför långtgående detaljstyrning av myndigheternas verksamhet särskilt genom myndigheternas instruktion. *Stockholms universitet* anser att om man från regeringens sida avser att fortsätta med målstyrning som huvudsakligt styrinstrument inom miljövarsarbetet, är det lämpligt att göra dessa mål så konkreta som möjligt. Målen bör kopplas till respektive myndighets verksamhet för att på så sätt skapa en tydlig ansvarsfördelning mellan olika myndigheter och skapa konkreta målsättningar inom myndigheter. *LRF* och *Skogsindustrierna* framför att målen ska vara konkreta, rimliga och möjliga att följa upp och redovisa. De ska också kunna preciseras i regleringsbreven.

Några instanser lämnar synpunkter beträffande hur själva ändringen i instruktionerna ska formuleras. *Boverket* anser att det är tillräckligt att lägga till " ... att den främjar en hållbar utveckling" i myndighetsförordningen och att den andra delen som skrivs " ... och bidra till att nå generationsmålet och de nationella miljökvalitetsmålen" stryks. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* stödjer ändringen av ordvalet "verka för" till "bidra till", men anser att det är viktigt att i övrigt behålla lydelsen i myndigheternas instruktioner gällande "det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling". *Mittuniversitetet* anser att ändringen "att verksamheten främjar en hållbar utveckling och bidrar till att

na generationsmålet och miljö kvalitetsmålen” behöver förtydligas och preciseras ytterligare för att kunna leda till någon förbättring i riktning mot hållbar utveckling.

Ett antal instanser framför att samma ändring bör göras för alla nationella myndigheter som har särskilt ansvar i utvärderingen av miljömålen. Några instanser framför också vikten av att Naturvårdsverkets instruktion behålls som den är och att de även i fortsättningen ska ansvara för den fördjupade utvärderingen. *Länsstyrelsen i Blekinge län* anser att samma ändring ska göras för de nationella myndigheter som har ett särskilt ansvar i utvärdering av miljömålen, såsom Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Att i deras instruktion ta bort ansvaret att nå miljömålen skapar en otydlighet, som inte uppvägs av ändringen i myndighetsförordningen. *Sveriges lantbruksuniversitet* anser att det är önskvärt att de statliga myndigheterna, inte bara de som är särskilt utsedda att bidra till de svenska miljö kvalitetsmålen, får starka krav på sig att sätta egna miljömål/etappmål som åtminstone är i linje med de nationella miljö kvalitetsmålen. *Länsstyrelsen i Norrbotten län* betonar vikten av att bibehålla ett brett perspektiv i myndigheternas specifika uppdrag samt att sektorsövergripande uppdrag behöver finnas kvar hos vissa myndigheter. *Länsstyrelsen i Kalmar län* anser att det är viktigt för miljö målsarbetet och hållbarhetsarbetet i Sverige att Naturvårdsverkets instruktion behålls som den är. *Länsstyrelsen i Stockholm län* anser att det är viktigt för miljö målsarbetet och hållbarhetsarbetet i Sverige att Naturvårdsverket även fortsättningsvis ska ansvara för den fördjupade utvärderingen av miljö mål som utförs vart fjärde år.

Tre instanser lyfter fram möjliga risker med förslaget. Farhågorna handlar om risk för minskat ansvar, mer detaljstyrning och avstannat miljöarbete. *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys)* påpekar att det är viktigt att förändringen inte leder till minskat ansvar. *Boverket* menar att det finns en risk om trenden mot mer detaljstyrning i myndigheternas instruktioner fortsätter. *Trafikverket* Det är dock av största vikt att verksamhetsanpassade uppdrag verkligen tilldelas i myndigheternas instruktioner, då avsaknad av uppdrag annars kan leda till att miljöarbetet avstannar.

Två instanser ser behov av förankring i forskning samt kulturmiljöfrågor. *Formas* anser att det är av stor betydelse för att uppnå miljömålen att de verksamhetsanpassade uppgifter som utredningen föreslår att regeringen ska formulera och lägga in i respektive myndighets instruktion i största möjliga mån är väl förankrade i relevant forskning. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* tycker att kulturmiljöfrågornas betydelse i miljö målssystemet bör få tydligare uppdrag hos myndigheterna,

Avstyrker förslaget

Två instanser uttrycker oro för att förslaget kommer att uppfattas som en signal om sänkt ambitionsnivå av miljöarbetet. *Kemikalieinspektionen* befärrar att det kan uppfattas som en nedprioritering av miljöarbetet om uppgiften tas bort från instruktionerna. Inspektionen stödjer dock förslaget att även formulera verksamhetsanpassade uppgifter. *Naturskyddsföreningen* Vi anser att det rör sig om svagare skrivningar, och att förslaget därmed sänder en tydlig signal till myndigheterna om sänkta ambitionsnivåer.

Några länsstyrelser anser att den föreslagna ändringen innehåller svagare skrivningar jämfört med de nuvarande skrivningarna i länsstyrelseinstruktionerna. Möjligheterna att konkretisera miljöpolitiken blir därmed sämre. Länsstyrelsen i *Dalarnas län*, länsstyrelsen i *Värmlands län*, länsstyrelsen i *Hallands län* och länsstyrelsen i *Västerbotten län* anser att nuvarande formulering i länsstyrelseinstruktionens 5 a § ska kvarstå. Utredarens förslag att ersätta ”verka för” med ”bidra till” i instruktionen är ett snävare ordval som passar sämre än nuvarande utifrån regeringens intention om målstyrning och att alla behöver bidra till miljömålen, något länsstyrelserna ska verka för. Nuvarande formulering ger länsstyrelsen möjlighet att konkretisera regeringens målstyrning på regional nivå och ta fram de åtgärder som behövs för genomförandet samt förankra detta hos de aktörer som berörs i länet.

Två instanser tycker att uppgiften att ”verka för” ska finnas kvar i myndigheternas men att det gärna får kompletteras med verksamhetsanpassade uppdrag i myndigheternas instruktioner. Statens *energimyndighet* avstyrker förslaget att ta bort skrivningen att verka för generationsmålet och miljö kvalitetsmålen ur myndighetens instruktion, men tillstyrker verksamhetsanpassade uppgifter. *Transportstyrelsen* anser att uppgiften att verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås bör finnas kvar i myndigheternas instruktioner. Däremot behöver denna uppgift kompletteras med verksamhetsanpassade uppdrag, i myndigheternas instruktion, regleringsbrev eller som separata regeringsuppdrag. Det är en fördel att behålla nuvarande generella uppdrag eftersom det minskar risken att viktigt arbete utanför de verksamhetsanpassade uppdragen inte blir utfört.

Synpunkter från instanser som ej uttryckligen tagit ställning till förslaget

Flera instanser pekar på behovet av tydligare styrning av miljöarbetet och framhåller att det är ett steg i rätt riktning att fokusera mer ansvar till enskilda myndigheter. *Oskarshamns kommun* anser att en tydligare styrning av myndigheternas arbete för att uppnå miljömålen, genom att bland annat förtydliga vilka myndigheter som förväntas göra vad och hur målen ska integreras i kärnverksamheten, är bra. För kommunens del skulle tydligare mål och tydliggörande av olika myndigheters arbete för att nå miljömålen kunna inspirera och underlätta det lokala arbetet.

Sollentuna kommun anser att miljömålsarbetet behöver uppdateras och konkretiseras och förtydligas om det ska leda till reella miljöförbättringar och inte stanna vid pappersprodukter. Kommunen värdesätter förslagen till konkretisering av styrningen av de statliga myndigheterna och länsstyrelserna med förhoppning om att detta i sin tur leder till konkret vägledning till kommunerna i arbetet med miljömålen. *Svensk vattenkraftförening* menar att det genomgående problemet är bristen på helhetssyn och samordning av arbetet med miljömålen; varje myndighet och förvaltning koncentrerar sig – som det framstår – på sina mål och delmål, utan hänsyn till effekter inom andra områden, mål och delmål. *Statens jordbruksverk* Jordbruksverket ser både för- och nackdelar med förslaget. Det är bra om tydligheten i myndigheternas arbete med att främja miljömålen ökar genom en verksamhetsbaserad styrning. Övergripande formulering möjliggör dock för myndigheten att arbeta brett och långsiktigt med miljöfrågorna, något som kan förloras med en verksamhetsbaserad styrning. *Länsstyrelsen i Västmanlands län* bedömer att utredningens förslag inte kommer att medföra så stora skillnader för länsstyrelsernas arbete med miljömålen. Däremot efterlyser länsstyrelsen ett tydligare och mer målinriktat arbetssätt för att nå miljömålen. Tidigare har alla myndigheter haft ansvar för alla miljömål. Att fokusera mer ansvar till enskilda myndigheter är ett steg i rätt riktning. Länsstyrelsen ser dock en risk för att enskilda myndigheter kan komma att dra en skarp gräns för sitt ansvarsområde avseende miljömålsarbetet.

Behovet av extra resurser är ett annat resonemang som tas upp av instanserna. *Arbetsgivarverket* menar att den föreslagna nya bestämmelsen i myndighetsförordningen blir tillämplig på alla myndigheter, även mindre med små resurser. Dessa kan komma att behöva ytterligare resurser eller stöd för att kunna svara upp till de nya kraven i myndighetsförordningen. *Uppsala universitet* har svårt att förstå hur någon central myndighet skulle kunna ha tillräckligt detaljerad kunskap för att uppnå de ambitioner som avses. Det vore bättre att ge de redan existerande myndigheterna kompetens och resurser att definiera sina verksamhetsanpassade uppgifter. Regeringen eller en ny myndighet är bättre lämpad att utvärdera ”verksamhetsanpassade uppgifter”, än att formulera dem.

Några instanser lämnar alternativa förslag för övervägande. *Saco vid Naturvårdsverket* är positiva till tanken att ändra myndigheternas instruktioner, men vill samtidigt påtala att det är lämpligt att myndigheter med likartade uppdrag i miljömålsuppföljningen får likartade instruktionskrivningar, vilket inte är fallet i utredningens förslag. Exempelvis nämns inte Levande skogar för Skogsstyrelsen. *Trollhättans kommun* framhåller att det kan vara lämpligt att ändra modellen för miljömålsuppföljningen och på sikt omformulera målen så att de speglar det som de olika myndigheterna kan påverka. *Sveriges ornitologiska förening* anför att det är särskilt angeläget att Naturvårdsverket även framöver kommer att ansvara för miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.1 b – ny regel i myndighetsförordningen om myndighetsledningens verksamhetsansvar

Tillstyrker – 46 instanser

Avstyrker – 5 instanser

Tillstyrker förslaget

Av de instanser som tillstyrkt förslaget ser flertalet en rad fördelar med en generell bestämmelse riktad till alla myndigheter. Instanserna menar att det på så sätt kommer det att bli tydligare att alla har ett ansvar för att bidra till en hållbar utveckling i statsförvaltningen. Ett annat argument som framförs är också att förslaget kommer att stärka det interna miljöledningsarbetet samt att integrera miljömålsarbetet i myndighetsstyrningen. *Havs- och vattenmyndigheten* framför att myndigheterna idag kan ha uppgifter och ansvarsområden med mål som står i konflikt med miljömålen. Detta skapar osäkerhet kring hur respektive myndighet ska arbeta med och prioritera de frågor man har ansvar för. En skrivning i myndighetsförordningen skulle därmed förtydliga uppdraget för de 26 myndigheter som idag ingår i miljömålssystemet och länsstyrelserna. *Kemikalieinspektionen* anser att det är rimligt att en generell uppgift att bidra till det bredare perspektivet hållbar utveckling tydligt genomsyrar hela statsförvaltningen. *Naturvårdsverket* anför att en ny bestämmelse i myndighetsförordningen kommer att bli en generell uppgift för förvaltningsmyndigheter under regeringen. Det är en bra förändring för att förtydliga att alla har ett ansvar för att aktivt delta i miljöarbetet. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* anför att förslaget tillför aspekter som tidigare inte ingått i myndighetsförordningen och bör kunna bidra till hållbarhets- och miljömålsarbetet att de kommer med där. *Länsstyrelsen i Kalmar län, länsstyrelsen i Skåne län, länsstyrelsen i Västernorrlands län och länsstyrelsen i Kronobergs län* bedömer att förslaget kommer att skapa en tydlig åtskillnad mellan myndighetens interna arbete (miljöledningssystemet) och myndighetens externa uppdrag inom miljöpolitiken (miljömålsarbetet). *Länsstyrelsen Uppsala län* ser att förslaget också kommer att stärka det interna miljöledningsarbetet och även arbetet med att ytterligare integrera miljömålsarbetet i myndighetsstyrningen. *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys)* bedömer att förslaget innebär att myndigheten på ett bättre sätt skulle kunna bidra med kunskapsunderlag till de övergripande målen.

Några länsstyrelser påpekar vikten av miljömålsrådets roll i sammanhanget samt anför att miljömålssystemet inte bör ändras före 2020. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län, länsstyrelsen i Västerbotten län, länsstyrelsen i Västra Götalands län och länsstyrelsen i Södermanlands län* menar att det nyinrättade miljömålsrådet kommer att kunna vara ett stöd för myndigheterna i miljömålssystemet. Miljömålen är idag väl inarbetade. Etappmå-

len ska vara vägen att nå dem och beskriva den samhällsomställning som krävs för uppfyllelse av dem. Miljömålssystemet har de senaste åren genomgått flera förändringar där administrativa förändringar krävt stora arbetsinsatser. Länsstyrelserna pekar på vikten av en långsiktighet i arbetet samt att det därför heller inte bör genomföras några genomgripande förändringar av miljömålssystemet före 2020.

Ett antal instanser framför att de i sina respektive verksamheter egentligen inte kommer att se några större skillnader som en följd av förslaget. Detta då de i praktiken redan omfattas av snarlika krav i andra regelverk. *Statens skolverk* anser att förslaget är i linje med myndighetens generella uppgift att stödja barn- och ungdomars lärande inom miljö- och hållbar utveckling utifrån skolväsendets styrdokument. *Statens veterinärmedicinska anstalt* menar att eftersom detta krav redan finns i förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter innebär det ingen skillnad för SVA när det gäller uppgiften. Ansvaret blir dock tydligare vilket överensstämmer med SVA:s certifiering enligt ISO 14001, vilken bl.a. ställer krav på ledningens engagemang. *Stockholms universitet* anser att förslagets lydelse inte innebär någon skillnad för universitetet när det gäller uppgiften. Däremot blir myndighetsledningens ansvar för uppgiften tydligare vilket överensstämmer med ISO 14001:2015 krav på ledningens engagemang.

Avstyrker förslaget

De instanser som avstyrker förslaget ställer sig tveksamma till idén att styra samtliga myndigheter genom en generell regel, som ändå inte kommer att vara relevant för alla myndigheter. Skillnaden jämfört med dagens system blir därmed liten. *Länsstyrelsen i Gotlands län* anser att fler myndigheter än idag bör omfattas av skyldigheten att se till att verksamheten främjar en hållbar utveckling och bidrar till att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. Frågan är dock om det ska gälla alla statliga myndigheter. Länsstyrelsen förordar att varje myndighet prövas enskilt så att instruktionen blir verksamhetsanpassad. *Statskontoret* menar att eventuella tillägg till förordningen bör ha ett tydligt mervärde från förvaltningspolitiskt perspektiv. Förslaget om mer verksamhetsinriktad styrning innebär en tydligare styrning på miljöområdet för de myndigheter som berörs närmast. Det finns även möjlighet för regeringen att senare utöka den verksamhetsanpassade styrningen till andra myndigheter. *Tillväxtverket* framför att detta inte är en bra lösning eftersom det oftast inte är relevant för verket att styra mot samtliga miljömål. Detta gäller förmodligen även andra myndigheter. En bättre lösning vore att enbart säga att verksamheten ska främja en hållbar utveckling och sedan för varje myndighet formulera verksamhetsanpassade uppgifter. *Transportstyrelsen* anser att nuvarande krav i förordningen om att myndigheterna ska ha ett miljöledningssystem är tillräckligt, eftersom kravet träffar huvuddelen av myndigheterna. *Skogsindustrierna* bedömer att för-

slaget varken kommer att göra till eller från och bör därför inte genomföras.

Övriga synpunkter

Stockholms internationella miljöinstitut framför att det finns ett behov av att effektivisera, integrera och legitimera hållbarhet i svensk politik. Det är dock inte tydligt hur den föreslagna ändringen i myndighetsförordningen, där ”verka för” ersätts med ”främja för”, bättre möjliggör integrering och ägandeskap av miljö kvalitetsmålen samt hur dessa kommer att följas upp. *SMHI* tycker att är angeläget att utveckling sker avseende integrering av miljö kvalitetsmålen i regeringens och myndigheternas arbete med de globala hållbarhetsmålen Sustainable Development Goals (SDGs).

Länsstyrelsen i Stockholms län föreslår följande formulering för att förtydliga uppdraget: Myndighetsledningen ska se till att verksamheten som helhet främjar en hållbar utveckling och bidrar till att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

Förslag 11.2 Om uppföljning, utvärdering och resultatredovisning inom miljömålssystemet

Utredningens förslag

11.2 a Naturvårdsverkets uppgift att vart fjärde år redovisa en fördjupad utvärdering av resultaten i förhållande till generationsmålet och miljökvalitetsmålen, ska utgå ur Naturvårdsverkets instruktion

11.2 b Formas får en ny uppgift som innebär att regelbundet genomföra och till regeringen redovisa resultatet av en samhällsövergripande utvärdering av effekterna av miljöarbetet för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen.

Sammanfattning av remissvaren

Förslaget att Naturvårdsverket uppgift att redovisa fördjupad utvärdering ska utgå ur myndighetens instruktion

Av de som tillstyrker förslaget framför endast ett par instanser synpunkter på förslaget. Synpunkterna handlar om att förslaget kan leda till bättre förutsättningar för myndigheter att arbeta med åtgärder och att det är positivt med en oberoende myndighet utan direkta kopplingar till miljömålssystemet.

Flertalet av avstyrkande instanser som framför att Naturvårdsverket ska ha kvar uppgiften menar att den nuvarande ordningen är väl upparbetad och medför en rad fördelar som vore svåra att uppnå vid annat tillvägagångssätt. Ett stående uppdrag för miljömålsansvariga myndigheter anses bland annat vara mer kostnadseffektivt och ge bättre förankring för utvecklingsarbete på ansvariga myndigheter. Andra argument handlar om att utvärderingen berörda miljömålsmyndigheter viktiga kunskaper om verksamhetens effekter vilket i sin tur kan leda till justeringar och förbättringar av styrningen. Som en risk med förslaget framhålls att det breda samråd med andra myndigheter och aktörer som Naturvårdsverket idag genomför försvinner. Detta skulle i sin tur kunna leda till ett lägre engagemang för miljömålsarbetet hos myndigheterna.

Några instanser ifrågasätter tidsintervallet för uppföljningen och föreslår uppföljning vartannat år.

Förslaget Formas från en ny uppgift att redovisa resultatet av en samhällsövergripande utvärdering av effekterna av miljöarbetet

Många instanser lyfter fram det som positivt att utvärderingen läggs på en oberoende myndighet som inte har direkt koppling till miljömålssystemet. Från kommunsidan framförs att kommunerna är i behov av mer effektiv uppföljning och utvärdering som också blir lättare att genomföra. Som stöd för att uppgiften ska tilldelas Formas pekar några instanser på argumentet att förslaget kräver en väl utvecklad organisation på

nationell och regional nivå, något som stämmer in på Formas. Formas anses också kunna bidra till att resultat från miljöövervakning i högre grad blir åtkomligt för samhället och medföra större nytta i stort. Några tillstyrkande instanser är tveksamma till om Formas är bäst lämpad för uppgiften. Andra instanser framför alternativa förslag både vad gäller vem som skulle kunna tilldelas uppgiften och vad som bör beaktas samt krävs för att kunna utföra uppgiften.

Bland de som avstyrker ställer sig ett antal instanser tveksamma till om förslaget egentligen innebär en förbättring och effektivisering av arbetet. Några instanser ifrågasätter om Formas är lämplig myndighet att genomföra uppgiften. Andra invändningar som framförs är att förslaget brister vad gäller konsekvensanalysen och att det vore bättre att satsa på utveckling av den nuvarande ordningen snarare än att skapa något nytt. Flertalet instanser som inte tydligt tagit ställning till förslaget instämmer i att utvärdering bör göras av en oberoende myndighet. Däremot ställer sig dessa antingen tveksamma till om just Formas är en lämplig instans att lägga uppgiften på eller menar att frågan behöver utredas vidare.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.2 a – Naturvårdsverkets uppgift att redovisa fördjupad utvärdering ska utgå ur instruktionen

Tillstyrker – 13 instanser Avstyrker – 17 instanser Inga synpunkter, avstår – 39 instanser Oklart – 11 instanser

Tillstyrker förslaget och framför vissa kommentarer

Av de som tillstyrker förslaget framför endast ett par instanser synpunkter på förslaget. Synpunkterna handlar om att förslaget kan leda till bättre förutsättningar för myndigheter att arbeta med åtgärder och att det är positivt med en oberoende myndighet utan direkta kopplingar till miljömålssystemet. *Länsstyrelsen i Örebro län* anser att miljöarbetet är mycket omfattande och komplext. Därmed är det värdefullt att en part utanför systemet utvärderar effekterna av miljöpolitiken och de åtgärder som vidtas inom miljömålssystemet. De fördjupade utvärderingarna har också inneburit stora arbetsanstängningar för inblandade centrala myndigheter. Med den föreslagna förändringen förbättras förutsättningarna för berörda myndigheter att arbeta med åtgärder. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* ser det som fördelaktigt att använda en oberoende myndighet som inte har en direkt uppgift i miljömålssystemet, såsom Naturvårdsverket har.

Avstyrker förslaget

Flertalet av de instanser som framför att Naturvårdsverket ska ha kvar uppgiften menar att den nuvarande ordningen är väl upparbetad och medför en rad fördelar som vore svåra att uppnå vid annat tillvägagångssätt. Ett stående uppdrag för miljömålsansvariga myndigheter anses bland annat vara mer kostnadseffektivt och ge bättre förankring för utvecklingsarbete på ansvariga myndigheter. Havs- och vattenmyndigheten framför att systemet för uppföljning är väl inarbetat sedan dess tillkomst. *Länsstyrelsen i Blekinge län, länsstyrelsen i Gävleborgs län, länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronoberg län, länsstyrelsen i Skåne län, länsstyrelsen i Västra Götalands län och länsstyrelsen i Värmlands län* menar att Naturvårdsverket har en central ställning och väl upparbetade rutiner i arbetet med att verka för att miljömålen och generationsmålet ska uppnås. Det är mer kostnadseffektivt att nationella miljömålsansvariga myndigheter har ett stående uppdrag att minst en gång vart fjärde år se över behovet av nya styrmedel och åtgärder för att uppnå miljökvalitetsmålen, än att ett sådant uppdrag kommer i tre steg, som i förslaget. Länsstyrelserna anser att Naturvårdsverket även fortsättningsvis ska ansvara för den fördjupade utvärderingen av miljömål som utförs vart fjärde år fram till år 2020 och därefter göra en översyn av organisationen. *Länsstyrelsen i Kronoberg län och länsstyrelsen i Skåne län* framför att ansvaret att främja en hållbar utveckling innebär att Naturvårdsverket ges bättre möjligheter att driva tvärsektoriellt miljöarbete såsom hållbar konsumtion, avfallsminimering och samhällsekonomisk analys. *Transportstyrelsen* framför att uppgiften att redovisa fördjupad utvärdering inte ska utgå ur Naturvårdsverkets instruktion. Den fördjupade utvärderingen innehåller omfattande analyser och bedömningar av målen. Transportstyrelsen ser inte att en funktion utanför miljömålssystemet kan göra en likvärdig analys. Däremot bör den fördjupade utvärderingen kompletteras med en regelbunden oberoende utvärdering av effekterna av miljöarbetet, genomförd av t.ex. Statskontoret eller Formas. *Saco vid Naturvårdsverket* anser att nuvarande arbetsfördelning ger bättre förankring för utvecklingsarbetet på ansvariga myndigheter. *Naturskyddsföreningen* anser att det finns nackdelar med att miljömålsmyndigheterna följer upp sitt eget arbete, bland annat att risken att uppgifter av ifrågasättande karaktär och obekväma förslag kan förkastas. Utvärderingen tillför dock Naturvårdsverket och de andra miljömålsmyndigheterna viktiga kunskaper om verksamhetens effekter som kan leda till justeringar och förbättringar av styrningen.

En instans pekar på risker med förslaget. *Tillväxtverket* tycker att det finns risker med att det breda samråd med andra myndigheter och aktörer som Naturvårdsverket idag genomför försvinner. Detta skulle kunna leda till ett lägre engagemang för miljömålsarbetet hos myndigheterna, vilket vore olyckligt.

Övriga synpunkter

Några instanser ifrågasätter tidsintervallet för uppföljningen och föreslår uppföljning vartannat år. *Länsstyrelsen i Stockholm län* föreslår att den löpande uppföljningen av miljömålen ska göras vartannat år istället för som idag årligen. Anledningen är både att det tar lång tid innan man ser effekterna av åtgärderna i miljön och för att frigöra tid till åtgärdsarbetet. *Länsstyrelsen i Kalmar län* menar att årlig uppföljning och bedömning av miljömålen tar mycket tid för länsstyrelserna i förhållande till vad uppföljningen ger. Det bör övervägas om uppföljning behöver genomföras varje år eller kan göras vartannat år. Det skulle frigöra värdefull tid för länsstyrelserna som istället kan läggas på att genomföra åtgärder. Med verksamhets-specifika uppgifter som komplement till ”bidra till-uppgiften” så bör även resultatet av miljömålsarbetet bli tydligare i årsredovisningen.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.2 b – ny regel i myndighetsförordningen om myndighetsledningens verksamhetsansvar

Tillstyrker – 29 instanser Avstyrker – 17 instanser

Tillstyrker förslaget

Många instanser lyfter fram det som positivt att utvärderingen läggs på en oberoende myndighet som inte har direkt koppling till miljömålssystemet. Från kommunsidan framförs att kommunerna är i behov av mer effektiv uppföljning och utvärdering som också blir lättare att genomföra. *Formas* anser att myndigheter inte bör utvärdera resultatet av sin egen verksamhet. En oberoende utvärdering av effekterna av miljöarbetet för att nå miljömålen bör således om möjligt läggas på en befintlig myndighet som inte har en direkt uppgift i miljömålssystemet. Förslaget om ett resurstillskott om 15,5 miljoner kronor per år är väl avvägt. *Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kronoberg län, Länsstyrelsen i Norrbotten län och Konsumentverket* understryker vikten av att arbete med miljömålen utvärderas kontinuerligt på ett oberoende, trovärdigt och transparent sätt, så att regeringen får bra underlag för att styra och utveckla miljöarbetet. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* stödjer bedömningen om ökat behov av extern granskning i utvärderingen av miljömålsarbetet. *Formas* skulle kunna få uppdraget att göra en oberoende uppföljning vart fjärde år för att framförallt följa upp vissa åtgärdsinriktade insatser som t.ex. restaurering av naturmiljöer och effekter från miljöskatter. *Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys)* ställer sig positiva till förslaget att lägga uppgiften på en oberoende aktör med kompetens och erfarenhet av att genomföra komplexa effektutvärderingar. *Enköpings kommun* menar att det har saknats en oberoende granskning av arbetet med miljömålen. *Tomelilla kommun*

och *Ystads kommun* framför att det är positivt med en oberoende, fördjupad utvärdering av de samlade effekterna av miljöarbetet. För kommunernas del behöver uppföljning och utvärdering bli mer effektiv och lättare att genomföra. Idag sker kommunernas redovisning dels till olika myndigheter, men uppföljning sker indirekt även genom en stor mängd enkäter, som borde samordnas.

Som stöd för att uppgiften ska tilldelas Formas pekar några instanser på argumentet att förslaget kräver en väl utvecklad organisation på nationell och regional nivå, något som stämmer in på Formas. Formas anses också kunna bidra till att resultat från miljöövervakning i högre grad blir åtkomligt för samhället och medföra större nytta i stort. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* anser att det krävs en väl utvecklad organisation på både nationell och regional nivå för att följa upp miljömålen. Ser att detta uppdrag kan ges till Formas istället för Naturvårdsverket. *Länsstyrelsen i Skåne län och länsstyrelsen i Västernorrlands län* menar att det genom att nyttja Formas för en samhällsövergripande utvärdering av de samlade effekterna av miljöarbetet skapas möjlighet att erhålla en oberoende resultatredovisning. Härvid kan vetenskaplig information och resultat från miljöövervakning i högre grad komma att tillgängliggöra så att forskningens kunskaper kommer samhället till nytta såväl genom effektuppföljning som förslag på ytterligare åtgärder. Naturvårdsverkets ansvar för uppföljning och utvärdering av genomförda åtgärder inom miljömålsuppföljningen och hållbarhetsarbetet i Sverige bör emellertid kvarstå oförändrat.

Tillstyrker förslaget men framför synpunkter

Några tillstyrkande instanser är tveksamma till om Formas är bäst lämpad för uppgiften. Andra instanser framför alternativa förslag både vad gäller vem som skulle kunna tilldelas uppgiften och vad som bör beaktas samt krävs för att kunna utföra uppgiften. *Länsstyrelsen i Värmlands län* är tveksam till på vilket sätt uppföljning och utvärdering skulle bli effektivare om uppdraget flyttas från Naturvårdsverket till Formas. Däremot vore det bra om Formas fick i uppdrag att göra en oberoende uppföljning vart fjärde år för att framförallt följa upp vissa åtgärdsinriktade insatser som exempelvis restaurering av naturmiljöer och effekter av miljöskatter. *Länsstyrelsen i Uppsala län* anser att utredningen inte tydligt har visat att Formas är bäst lämpad för uppgiften. *Kungsbacka kommun* tycker att Formas kan vara ett förslag. Ett alternativ är att istället förstärka resurserna till Naturvårdsverket. *Centrum för biologisk mångfald* Om forskningsrådet Formas ska få detta uppdrag finns dock ett stort behov av att stärka Formas humanistiska och samhällsvetenskapliga miljökompetens i detta arbete. *Högskolan i Borås* anser att regeringen med stöd av Naturvårdsverket fortsatt och regelbundet bör följa upp myndigheternas miljöledningsarbete men med ett större fokus på en fördjupad kvalitativ utvärdering och bedömning. Det bör utvecklas metoder för bedömning av hållbarhetsintegration i verksamheten. Mycket skarpare och effektivare metoder krävs för att kunna påvisa och bedöma kva-

litetsskillnader i det systematiska miljölednings-/hållbarhetsarbetet. Premiering av universitet och högskolor som har ett certifierat miljöledningssystem är ett sätt att driva kvalitetsutvecklingen framåt gällande det systematiska hållbarhetsarbetet. *Länsstyrelsen i Gotlands län* anser att Naturvårdsverkets ansvar för uppföljning och utvärdering av genomförda åtgärder inom miljömålsuppföljningen bör kvarstå och bidra till Formas eventuella nya utvärderingsuppgift. *Länsstyrelsen i Jönköpings län*, *Länsstyrelsen i Kalmar län*, *Länsstyrelsen i Kronoberg län*, *Länsstyrelsen i Norrbotten län* instämmer i att det är fördelaktigt att en oberoende myndighet utvärderar effekterna av miljöarbetet och gör en bredare samhällsövergripande analys. Länsstyrelserna ser dock en risk i och med att Formas uppdrag bara omfattar de areella näringarna och föreslår en komplettering med att en oberoende utvärdering av näringslivet även ska genomföras av MISTRA. En sådan utvärdering skulle vara till stor nytta i arbetet med en hållbar utveckling. *Skogsstyrelsen* anser att det vore ett misstag att enbart utvärdera olika myndigheters miljöarbete. *Skogsstyrelsen* förutsätter därför att skrivningen om att utvärderingen ska vara samhällsövergripande innebär att samtliga relevanta aktörers (utifrån den aktuella utvärderingens fokus/avgränsning) miljöarbete ska utvärderas. Myndigheten vill understryka vikten av att även utvärdera det miljöarbete i form av insatser och åtgärder som görs av näringslivet och civilsamhället.

Avstyrker förslaget

Ett antal instanser ställer sig tveksamma till om förslaget egentligen innebär en förbättring och effektivisering av arbetet. *Länsstyrelsen i Blekinge län*, *länsstyrelsen i Gävleborgs län*, *länsstyrelsen i Jönköpings län*, *Länsstyrelsen i Kronoberg län*, *länsstyrelsen i Skåne län*, *länsstyrelsen i Västra Götalands län* och *länsstyrelsen i Värmlands län* ställer sig tveksamma till att en överflyttning av ansvaret för uppföljning och utvärdering till Formas skulle förbättra och effektivisera arbetet så som utredningen beskriver det. Däremot ser man att det finns ett utrymme för Formas att göra en samhällsövergripande utvärdering av effekterna av miljöarbetet som kompletterar Naturvårdsverkets uppdrag. *Boverket* anser att Naturvårdsverket är den myndighet som har störst kunskap om miljömålssystemet och om miljöarbetet i Sverige. Vinsterna med att låta Naturvårdsverkets uppgift, att följa upp och utvärdera effekterna av miljöarbetet, gå över till Formas är inte preciserade i detalj, vilket gör det svårt att få en uppfattning om vad förslaget skulle innebära för såväl miljöarbetet i stort som för Boverket som myndighet. *Folkhälsomyndigheten* anser att uppdraget att leverera en fördjupad utvärdering av miljömålen är komplext och kan säkerligen förbättras, men det är inte säkert att resultatet blir bättre för att man ger det till en annan aktör. *Länsstyrelsen i Blekinge län* och *länsstyrelsen i Dalarnas län* är tveksamma till om uppföljning och utvärdering blir effektivare om den utförs av Formas istället för av Naturvårdsverket.

Några instanser ifrågasätter om Formas är lämplig myndighet att genomföra uppgiften. *Svenskt Vatten* anser att förslaget att överlåta på Formas att utvärdera miljömålsarbetet är olämpligt. Formas är inriktad på forskning och den inriktningen bör kvarstå. Utvärdering av det här slaget är en disciplin av helt annat slag och har större likheter med revision. *Havs- och vattenmyndigheten* anser att Formas är ett forskningsråd som främst har till uppgift att främja och stödja grundforskning och behovsmotiverad forskning. Forskningsrådet har en relativt liten organisation och torde inte ha kapacitet att själv göra de utvärderingar som föreslås i betänkandet. Det innebär att uppdrag kommer att läggas ut på andra organisationer och underlag torde behövas från de myndigheter som idag rapporterar till Naturvårdsverket. Det är därmed inte säkert att utredningens förslag skulle ge en mer oberoende utvärdering än den som görs idag vilket är ett av de skäl som anges till förslaget. Att behålla nuvarande utvärderingssystem utesluter inte möjligheten att göra oberoende regelbundna samhällsövergripande utvärderingar. *Sveriges geologiska undersökning (SGU)* har svårt att se att Formas på ett rimligt sätt skulle ha kapacitet att långsiktigt följa de utvärderade effekterna av miljöarbetet.

Några instanser avstyrker förslaget men ser ändå att Formas skulle kunna ha en roll i uppföljningen och utvärderingen. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* anser att Formas kan bidra mer i miljömålssystemets uppföljning och utvärdering av samhällsövergripande aspekter och samlade effekter av genomförda prestationer, enligt vad som kan utläsas i utredningen. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län*, *Länsstyrelsen i Västerbotten* framför att de vore bra om Formas kunde göra en oberoende uppföljning vart fjärde år för att framförallt följa upp vissa åtgärdsinriktade insatser som ex restaurering av naturmiljöer och effekter från miljöskatter.

Andra invändningar som framförs är att förslaget brister vad gäller konsekvensanalysen och att det vore bättre att satsa på utveckling av den nuvarande ordningen än att skapa nytt. *Statens jordbruksverk* ser inte tillräckligt med fördelar, men en del risker, för att kunna instämma i förslaget. Det är även en brist att konsekvensanalyserna inte inkluderar hur andra myndigheter än de under miljödepartementet påverkas. *Umeå universitet* Menar att det är bättre att utveckla de utvärderingsinstitut som finns redan idag än att skapa ett nytt.

Övriga synpunkter – instanser som ej tydligt tar ställning till förslaget

Flertalet instanser i denna ”grupp” instämmer i att utvärdering bör göras av en oberoende myndighet. Däremot ställer sig dessa antingen tveksamma till om just Formas är en lämplig instans att lägga uppgiften på eller menar att frågan behöver utredas vidare. *Konjunkturinstitutet* framför att det är viktigt att låta en oberoende aktör utvärdera miljömålssystemets resultat. Anser att utredningen saknar argument till varför den uppgiften ska läggas på Formas. Förslaget behöver utredas vidare. *Länsstyrelsen i Hallands län* menar att formerna för utvärdering och lämplig ansvarig aktör behöver utredas ytterligare. *Statens energimyndighet* till-

styrker att utvärderingen av miljöarbetet sker av en oberoende instans, men att det är av vikt att den kompetens som finns hos expertmyndigheterna tas tillvara. Myndigheten anser att det bör utredas vidare vilken myndighet som är mest lämpad för uppdraget. *Statens veterinärmedicinska anstalt* ställer sig positiv till att utvärderingen görs mer fristående men kan inte bedöma om Formas är mest lämpligt för detta uppdrag. *Stockholms internationella miljöinstitut* är tveksamma till att Formas, vars primära uppgift är att främja och stödja forskning, är bäst lämpade att följa upp efterlevnad av miljö kvalitetsmålen. *Stockholms universitet* ser det som problematiskt att den nuvarande ordningen innebär att Naturvårdsverket i praktiken utvärderar sig själv. Att lyfta över utvärderingsfunktionen till annan en myndighet är därför en viktig förändring. Där emot står det inte klart varför just Formas bör ta över uppgiften att följa upp miljömålsarbetet från Naturvårdsverket. Det skulle vara bättre att antingen förlägga denna funktion till en etablerad utvärderingsmyndighet såsom Riksrevisionen eller att skapa en helt ny myndighet för detta ändamål. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* framför att det är svårt att bedöma om Formas är mest lämplig för uppdraget. SKL förutsätter att den instans som får uppdraget har de resurser och den kompetens som är nödvändig för uppdraget. *Skogsindustrierna* menar att om det är Formas som är bäst skickat att göra denna utvärdering eller om det istället borde vara Statskontoret är en fråga som bör övervägas. *Jernkontoret* Förslaget behöver utredas ytterligare och beskrivas mer ingående.

Övriga synpunkter handlar om följande. *Sollentuna kommun* anför att då Riksdagen antagit miljö kvalitetsmålen bör utvärderingen knytas närmare Riksdagen genom att Riksrevisionen tar en mer aktiv roll. *Saco vid Naturvårdsverket* tycker att om det är önskvärt med en fristående granskning av effektiviteten i miljöarbetet är det bättre att det görs i separata tematiska utredningar av t.ex. Statskontoret eller Riksrevisionen.

Förslag 11.3 Regeringens myndighetsstyrning – finansiell styrning i flera led

Utredningens förslag

11.3 a Det som i dag är inomstatliga bidrag mellan till exempel Naturvårdsverket och länsstyrelserna i stället ska tilldelas respektive länsstyrelse i form av direkta anslag/anslagsposter. De inomstatliga bidragen betalas huvudsakligen ut från sakanslag. I den mån uppgifterna vid länsstyrelserna eller någon annan bidragsmottagande myndighet ska utföras med egen personal bör medlen föras upp på länsstyrelsernas/myndighetens förvaltningsanslag.

11.3 b Sådana uppgifter som Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Strålsäkerhetsmyndigheten, SMHI, Formas har i dag och som innebär att betala ut beloppsbestämda statsbidrag till olika mottagare bör övergå till Kammarkollegiet.

Sammanfattning av remissvaren

Förslaget om hantering av inomstatliga bidrag

Sju länsstyrelser framför att länsstyrelserna bör ges direkta dispositionsrätter till berörda anslagsposter eller tillföras länsstyrelsernas förvaltningsanslag. Nio instanser instämmer i utredningens slutsatser om de problem som uppstår idag som en följd av den ettåriga anslagsfinansieringen. Instanserna, huvudsakligen länsstyrelser, pekar på behovet av att skapa goda förutsättningar till långsiktig planering av verksamheten och därmed även skapa en större trygghet för personalen. Man menar att den nuvarande ordningen innebär mycket administrativt arbete, vilket påverkar förutsättningarna att genomföra sina uppdrag på ett effektivt sätt. Några instanser tillstyrker förslaget men framför synpunkter. Det handlar exempelvis om att bör tas fram olika modeller för hur anslagen ska fördelas mellan länen och att återrapporteringskrav ska införas. Andra synpunkter handlar om behov av konsekvensanalys av finansieringsförändringens utformning och att säkerställa att lokalkännedomen hos beslutanden organ bevaras i väsentliga fall.

De instanser som avstyrker tycker bland annat att nuvarande ordning är etablerad och fungerar väl samt att fördelarna med förslaget är alltför små. Man befärar att förslaget kommer att leda till omfattande återrapporteringskrav samt till minskad möjlighet att prioritera för nationell styrning för länsstyrelsernas olika insatser på miljöområdet.

Förslaget om att Kammarkollegiet bör överta uppgiften att betala ut beloppsbestämda statsbidrag

Det huvudsakliga skälet till att instanserna avstyrker är tvivel om förslaget kommer att medföra effektiviseringsvinster jämfört med gällande

ordning. Instanserna ifrågasätter också om Kammarkollegiet verkligen har rätt kompetens för att utföra uppgiften.

Några instanser pekar på risker med förslaget. Det handlar exempelvis om en risk för lägre effektivitet vad gäller dialog och användning av medel samt problem med prioriteringsarbete.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.3 a – hantering av inomstatliga bidrag

Tillstyrker – 31 instanser
Avstyrker – 10 instanser

Tillstyrker förslaget

Sju länsstyrelser framför att länsstyrelserna bör ges direkta dispositionsrätter till berörda anslagsposter eller tillföras länsstyrelsernas förvaltningsanslag. *Länsstyrelsen i Gotlands län* är positiv till att medlen tillförs länsstyrelsernas förvaltningsanslag, men förbehåller sig rätten att själv bestämma hur medlen används avseende egen personal eller köp av tjänst. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* anser att finansiering av långsiktiga och/eller ofta förekommande uppdrag ska ske genom att ge länsstyrelserna direkta dispositionsrätter till anslagsposter. *Länsstyrelsen i Uppsala län, länsstyrelsen i Dalarnas län, länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län* har i flerårsbudgeten under de senaste åren påtalat behovet av att inomstatliga medel för sådan verksamhet som länsstyrelserna utövar år efter år ska tilldelas länsstyrelserna i form av direkta anslag/anslagsposter eller tillföras länsstyrelsernas förvaltningsanslag i stället för ettåriga anslag som utbetalas via centrala verk.

Nio instanser instämmer i utredningens slutsatser om de problem som uppstår idag som en följd av den ettåriga anslagsfinansieringen. Instanserna, huvudsakligen länsstyrelser, pekar på behovet av att skapa goda förutsättningar till långsiktig planering av verksamheten och därmed även skapa en större trygghet för personalen. Man menar att den nuvarande ordningen innebär mycket administrativt arbete, vilket påverkar förutsättningarna att genomföra sina uppdrag på ett effektivt sätt. *Länsstyrelsen i Blekinge län, länsstyrelsen i Västra Götalands län och länsstyrelsen i Gävleborgs län* anser att finansiering av långsiktiga och/eller ofta förekommande uppdrag ska ske genom att ge länsstyrelserna direkta dispositionsrätter till anslagsposter. Förslaget syftar till att ge länsstyrelserna goda förutsättningar att genomföra uppdrag med god kvalitet på ett effektivt sätt för ett hållbart samhälle. Inomstatlig bidragsfinansiering utgör en betydande del av Länsstyrelsens finansiering och är ofta kopplad till långsiktiga uppdrag. Finansieringscykeln är trots detta ofta kortsiktig, vilket försvårar en effektiv ekonomisk och personell planering på myndigheten. Finansiell styrning i flera led medför ofta en administrativ-

ion i flera led, vilket tar tid. Om beslut om bidrag till länsstyrelsen fattas av den bidragsgivande myndigheten en tid in på pågående verksamhetsår, så förkortas den tillgängliga perioden för genomförande av uppdraget och ger inte länsstyrelsen de bästa förutsättningar för att kunna genomföra sina uppdrag på ett effektivt sätt. *Länsstyrelsen i Norrbotten län* anser att avgörande viktigt i fråga om finansiell myndighetsstyrning, är att det ges förutsättningar för myndigheten till långsiktig planering av sin verksamhet. Detta bör vara möjligt oavsett om medlen utbetalas som bidrag eller som direkta anslag, exempelvis genom att möjliggöra överföring av medel från ett verksamhetsår till ett annat i fall uppdraget sträcker sig över mer än ett verksamhetsår. Brister som finns i dagens system, så som att olika bidrag ska följas upp och redovisas vid olika tidpunkt och på olika sätt, kan lösas genom andra mindre förändringar, till exempel genom en mer enhetlig redovisning som baseras på utdrag ur vårt ekonomisystem. *Länsstyrelsen i Stockholm län* menar att dagens system med finansiell styrning i flera led innebär mycket administrativt arbete, vilket tar tid från uppdragen. *Länsstyrelsen i Skåne län* och *länsstyrelsen i Kronoberg län* anser att utredningen på ett bra sätt fångat de svårigheter och hinder som idag uppstår med ettårig anslagsfinansiering vid genomförande av sådana uppgifter som länsstyrelserna regelbundet genomför inom ramen för sina uppgifter och anslaget ändamål, t.ex förorenade områden, områdesskydd, skötsel och förvaltning av skyddade områden, strategiska energi- och klimatarbete etc. Länsstyrelserna har i flerårsbudgeten under de senaste åren påtalat behovet av att inomstatliga medel för sådan verksamhet som länsstyrelserna utövar år efter år, istället för ettåriga anslag som utbetalas via centrala verk, ska tilldelas länsstyrelserna i form av direkta anslag/ anslagsposter eller tillföras länsstyrelsernas förvaltningsanslag. *Länsstyrelsen i Örebro län* framför att finansiering via Naturvårdsverkets anslag kan skapa otrygghet för personalen då anslagen är årliga. Om medel går via länsstyrelsens förvaltningsanslag nås en större trygghet och därmed en bättre möjlighet för länsstyrelsen att vara en attraktiv arbetsgivare. *Östersunds tingsrätt, mark- och miljödomstolen* framför att en effektiv styrning av statlig förvaltning förutsätter att anslag tilldelas myndigheterna genom förvaltningsanslag och att myndigheternas arbete sedan styrs på ett effektivt sätt genom regleringsbrev.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) anser att förenklade rutiner och tydlighet i bidragssystemet som helhet är positivt även för kommunerna, vilka i slutänden är mottagare av vissa bidrag.

Tillstyrker förslaget men framför synpunkter

Några instanser tillstyrker förslaget men framför synpunkter. Det handlar exempelvis om att bör tas fram olika modeller för hur anslagen ska fördelas mellan länen och att återrapporteringskrav ska införas. Andra synpunkter handlar om behov av konsekvensanalys av finansieringsförändringens utformning och att säkerställa att lokalkännedomen hos beslutanden organ bevaras i väsentliga fall. *Högskolan i Borås* tillstyrker

men föreslår att inomstatliga bidrag mellan exempelvis Naturvårdsverket och länsstyrelserna i stället ska tilldelas respektive länsstyrelse i form av direkta anslag/anslagsposter.

Länsstyrelsen i Hallands län påtalar att en viktig fråga att lösa, om en större andel av länsstyrelsernas finansiering ska förmedlas direkt, och inte via exempelvis Naturvårdsverket eller HaV, är hur anslagen ska fördelas mellan länen. Här krävs rimligtvis olika modeller beroende på typ av anslag.

Länsstyrelsen i Jönköpings län tycker att i samband med förstärkningar av länsstyrelsernas s.k. ramanslag bör bidrag som rör miljöåtgärder åtföljas av ett återrapporteringskrav så att genomförandet kan följas upp.

Länsstyrelsen i Södermanland län anser att finansieringsförändringens utformning behöver analyseras vad avser konsekvenserna för länsstyrelsernas genomförande av respektive verksamhet ur ett långsiktigt perspektiv och bör därför utredas vidare.

Kungsbacka kommun stödjer förslaget, med det tillägget att det är viktigt att säkerställa att lokalkännedomen hos beslutande organ bevaras i de fall detta är väsentligt, exempelvis då det gäller naturvårdsåtgärder som t ex LOVA och LONA-bidrag. Det är också viktigt att ta vara på den kompetens som finns hos t ex HaV och som är viktig i sammanhanget.

Avstyrker förslaget

De instanser som avstyrker tycker bland annat att nuvarande ordning är etablerad och fungerar väl samt att fördelarna med förslaget är alltför små. Man befarar att förslaget kommer att leda till omfattande återrapporteringskrav samt till minskad möjlighet att prioritera för nationell styrning för länsstyrelsernas olika insatser på miljöområdet. *Boverket* menar att finansieringen bör ligga hos den myndighet som har bäst kunskap om vilka åtgärder som behöver finansiering. *Havs- och vattenmyndigheten* tycker att anslag 1:2 Miljöövervakning och anslag 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö är två viktiga instrument för HaV i arbetet med bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av våra ytvatten och havsområden. HaV har sedan 2011 utvecklat en samordnande beställarroll, där stora uppdrag nu utförs av bl.a. SLU och SMHI på uppdrag av oss. Gentemot länsstyrelserna har myndigheten utvecklat arbetet med att vägleda, samordna, finansiera insatser för havs- och vattenmiljö och följa upp dessa. En betydelsefull komponent i det arbetet är möjligheten att finansiera länsstyrelsernas arbete inom HaV:s ansvarsområde. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* ställer sig tveksam till att ett byte till en anslagsform, där omfattande återrapporteringskrav kommer att behövas för att säkerställa att resurserna långsiktigt används för avsett ändamål, löser denna problematik. *Statens jordbruksverk* framför att fördelarna är alltför små och osäkerheten kring eventuella negativa effekter på miljömålsarbetet är för stora för att en kostsam förändring ska göras. *Saco vid Naturvårdsverket* anför att det finns nackdelar med att föra medel från sakanslagen till länsstyrelsernas förvaltningsanslag. Länsstyrelserna har en rad olika uppgifter som konkurrerar om förvaltningsanslaget. När medel förs från sakanslagen på miljöområdet till länsstyrelsernas förvaltnings-

anslag minskar möjligheten att prioritera för nationell styrning för länsstyrelsernas olika insatser på miljöområdet. Om regeringen skulle välja att föra över medel från Naturvårdsverkets sakanslag till Länsstyrelsernas förvaltningsanslag anser vi att övriga delar av sakanslagen fortsatt behöver styras, prioriteras och följas upp på nationell nivå, lämpligen av Naturvårdsverket. Om denna närmare prioritering och fördelning inte skulle göras av Naturvårdsverket såsom nationell myndighet, faller uppgiften istället på regeringen/Miljö- och energidepartementet eftersom det inte ligger inom länsstyrelsernas uppdrag att göra nationella prioriteringar och avvägningar mellan behoven i olika landsändar eller mellan olika typer av åtgärder.

Övriga synpunkter

Konjunkturinstitutet menar att det är oklart hur förslaget ska kunna fungera i vissa fall som exempelvis sanering.

Naturvårdsverket anser att, för den händelse regeringen skulle välja att föra över medel avseende länsstyrelsernas eget arbete på sakanslagen till länsstyrelsernas förvaltningsanslag, övriga delar av sakanslagen fortsatt behöver styras, prioriteras och följas upp på nationell nivå. Delar däremot utredningens bedömning att sådana uppgifter som innebär att myndigheten, på regeringens uppdrag, betalar beloppsbestämda statsbidrag till andra myndigheter och organisationer kan hanteras på annat sätt än idag. Här gäller dock att skilja på sådana transfereringar som saknar koppling till Naturvårdsverkets verksamhet och sådana där det är lämpligt att betrakta Naturvårdsverket som beställare.

Statens geotekniska institut poängterar att fördelningen av vissa av de statliga bidragen inte lämpar sig att slussa ut direkt till respektive myndighet på det sätt som föreslås i utredningen. Ett sådant bidrag är anslag 1:4 Sanering av förorenade områden.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) menar att den tillsyn av förorenade områden som sker av länsstyrelserna bör finansieras direkt via sakanslag. När det gäller det bidragsfinansierade arbetet anser SGU att medel för utrednings- och saneringsåtgärder även fortsättningsvis bör delas ut av NV till länsstyrelserna och SGU på projektbasis.

Trollhättan kommun anser att delarna kringfördelningen av statliga bidrag t.ex. LOVA, LONA och förorenad mark behöver förtydligas.

Skogsindustrierna finner det svårt att till fullo överblicka konsekvenserna.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.3 b

Tillstyrker – 12 instanser Avstyrker – 16 instanser

Tillstyrker förslaget

Statens jordbruksverk tillstyrker förslaget att utbetalningen av beloppsbestämda statsbidrag ska övergå till Kammarkollegiet, för de beloppsbestämda bidrag som inte genererar resultat som nuvarande hanterande myndighet är beroende av och sådana där myndighetens sakfrågeexpertis inte behövs för bedömningar vid fördelning eller uppföljning. *Kungsbacka kommun* tycker att det är viktigt att säkerställa att lokalkännedomen hos beslutande organ bevaras i de fall detta är väsentligt, exempelvis då det gäller naturvårdsåtgärder som t ex LOVA och LONA-bidrag. Det är också viktigt att ta vara på den kompetens som finns hos exempelvis HaV och som är viktig i sammanhanget.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) framför att förenklade rutiner och tydlighet i bidragssystemet som helhet är positivt även för kommunerna, vilka i slutänden är mottagare av vissa bidrag.

Tillstyrker förslaget men framför synpunkter

-

Avstyrker förslaget

Det huvudsakliga skälet till att instanserna avstyrker är tvivel om förslaget kommer att medföra effektiviseringsvinster jämfört med gällande ordning. Instanserna ifrågasätter också om Kammarkollegiet verkligen har rätt kompetens för att utföra uppgiften. *Länsstyrelsen i Blekinge län, länsstyrelsen i Dalarnas län, länsstyrelsen i Gävleborgs län, länsstyrelsen i Hallands län, länsstyrelsen i Jämtlands län, länsstyrelsen i Kalmar län, länsstyrelsen i Kronoberg län, länsstyrelsen i Norrbotten län, länsstyrelsen i Skåne län, länsstyrelsen i Stockholm län, länsstyrelsen i Södermanland län, länsstyrelsen i Uppsala län, länsstyrelsen i Värmlands län, länsstyrelsen i Västernorrlands län, länsstyrelsen i Västmanlands län och länsstyrelsen i Västra Götalands län* ser inte några större effektiviseringsvinster med att överföra utbetalningen av beloppsbestämda bidrag från de centrala myndigheterna till Kammarkollegiet. De centrala myndigheterna är väl insatta i bidragen och den miljöpolitiska styrning som eftersträvas. Det finns även en naturlig koppling till de centrala myndigheterna i frågan om information och vägledning kring bidragen. *Länsstyrelsen i Stockholm län* Den nuvarande hanteringen medför en komplex styrning och administration. Dagens system med finansiell styrning i flera led innebär mycket administrativt arbete, vilket tar tid från uppdragen. Fattar den bidragsgivande myndigheten dessutom beslut om bidrag en tid in på pågående verksamhetsår, förkortas med nuvarande system, perioden för genomförandet ytterligare. *Umeå universitet* menar att Kammarkollegiet inte har någon specialkompetens när det gäller stora delar av de relevanta miljöfrågorna. Förslaget skulle påverka förutsättningarna att fördela projektmedel till icke-statliga aktörer

En instans pekar på behov av ytterligare utredning av frågan. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* menar att om en ändring ska ske i denna del behövs, ytterligare konsekvensanalys och utredning.

Synpunkter från instanser som ej tydligt tar ställning till förslaget

Några instanser pekar på risker med förslaget. Det handlar exempelvis om en risk för lägre effektivitet vad gäller dialog och användning av medel samt problem med prioriteringsarbete. *SMHI* anser att nackdel, eller risk, är att den värdefulla dialogen mellan myndigheterna om verksamheten kan ändra karaktär, eller i vart fall inte bli lika effektiv som den är idag. *LRF* ser att en risk för att överblicken över arbetet inom ett område försvåras och att möjligheten att allokera om medel försämras och att medlen därmed används mindre effektivt.

Konjunkturinstitutet finner det oklart hur detta viktiga prioriteringsarbete vad gäller finansiering av sanering av förorenade områden ska ske om Länsstyrelsen ska söka bidrag direkt från Kammarkollegiet.

Förslag 11.4 En ny myndighet för tillståndsprövning, tillsyn och tillsynsvägledning Om uppföljning, utvärdering och resultatredovisning inom miljömålssystemet

Utredningens förslag

11.4 a En ny myndighet inrättas med huvuduppgift att bevilja tillstånd enligt kapitlen 9, 11, 13–15 i miljöbalken. Myndigheten ska också bedriva tillsyn inom dessa områden samt svara för tillsynsvägledning till kommunerna. Ansvar för dessa uppgifter ligger för närvarande hos Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen och länsstyrelserna, men flyttas genom vårt förslag till den nya myndigheten.

11.4 b Möjligheterna för Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd målet för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen upphör.

11.4 c Reglerna för kommunernas tillsyn bör inte förändras, men den nya myndigheten bör pröva lämpligheten av de överlåtelse av tillsyn som beslutats av länsstyrelserna. Vi gör också bedömningen att myndigheten som ett nästa steg övertar all tillståndsprövning, tillsyn och tillsynsvägledning inom miljöbalkens område från andra nationella myndigheter. I detta nästa steg bör också länsstyrelserna tillsyn och tillsynsvägledning inom motsvarande områden flyttas till den nya myndigheten. Även vissa av mark- och miljödomstolens nuvarande uppgifter bör överföras till den nya myndigheten.

Sammanfattning av remissvaren

Förslaget att inrätta ny myndighet

Fjorton instanser tillstyrker förslaget och pekar särskilt på problemen med ineffektivitet hos den gällande ordningen. Det instanserna lyfter fram särskilt är behov av större enhetlighet i tillsynsarbetet och menar att det är viktigt med en central myndighet som har samlad kompetens. Formas uppmärksammar särskilt vikten av att verksamheten kring regelgivning bygger på faktiska oberoende utvärderingar av evidensbasen i relevant miljöforskning. Ett par andra instanser tillstyrker men anser att förslaget behöver utredas och förtydligas ytterligare. Det som förs fram är handlar bland annat om behov av fortsatt utredning om fler myndigheter ska omfattas av förslaget, förtydligande avseende hur anmälningsärenden påverkas, genomlysning av om omläggningen till en sammanhållen miljöprövning omfattar samtliga tillståndsprocesser som sker enligt miljöbalken och en redovisning av på vilket sätt man uppnår en mer effektivt och rättssäker myndighetsutövning.

Ett trettiotal instanser avstyrker förslaget. Instanserna framför därvid stark kritik mot konsekvensanalysen, som bedöms vara bristfällig, samt

mot förslagen, som anses vara dåligt beredda och underbyggda. Domstolarna (Svea Hovrätt, Mark- och miljödomstolen, Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen samt Östersunds tingsrätt, mark- och miljödomstolen) framför bland annat att konsekvensen av nödvändiga lagändringar inte har utretts samt att de lagförslag som presenteras inte överensstämmer med utredningens överväganden. Instanserna ifrågasätter lämpligheten i att en och samma myndighet ansvarar för både tillstånd och tillsyn. Utredningen har i sin argumentation inte lyckats övertyga om att en sådan myndighet skulle vara så påtagligt mer effektiv, enhetlig i sin tillämpning eller över huvud taget mer kapabel att föra miljöarbetet framåt. Tretton länsstyrelser konstaterar att utredningen inte lyckats visa de övervägande fördelarna med att bilda en ny myndighet. De anser att dagens system är mer rättssäkert och att de eventuella brister som förekommer bör kunna lösas med mindre förändringar. SKL framför exempelvis som förslag att istället satsa på att optimera rollerna i det nuvarande systemet. Länsstyrelserna framför också kritik mot att utredningen inte berör kommunernas tillsynsansvar mer ingående. Beskrivningen av den nya myndigheten anses vara bristfällig. Ett stort antal instanser lyfter fram behovet av att personalen har kännedom om lokala och regionala förhållanden vilket minskar risken för långa beslutsvägar. En annan invändning mot förslaget är att det även är viktigt för verksamhetsutövarna att inte ha för stort avstånd till tillsynsmyndigheten. Några länsstyrelser ser också att centraliseringen kan leda till problem med att upprätthålla kompetensen på länsstyrelserna gällande såväl tillståndsprövning, tillsyn som tillsynsvägledning. Det befaras i sin tur innebära omfattande kostnader för resor. Istället för att skapa en ny myndighet föreslår vissa instanser en satsning på att tydliggöra ansvar och tillsätta ökade resurser för samordning mellan nationella och regionala tillsynsvägledande myndigheter.

De instanser som inte uttryckligen tagit ställning till förslaget argumenterar på liknande sätt som ovanstående. Flera instanser ställer sig tveksamma till om förslaget verkligen kommer att innebära de effektivitetsvinster som utlovas. Instanserna framför även att de ändringar som behövs snarare kan åstadkommas inom ramen för den nuvarande ordningen. Långa beslutsvägar anses bli en konsekvens av att centralisera frågorna. Några instanser framför behov av ytterligare analys och konsekvensbeskrivning av förslaget. Flera instanser pekar på att vikten av att både ha god lokal kännedom och att beakta lokala och regionala förhållanden vid handläggning av olika ärenden. En centralisering av frågorna till den föreslagna myndigheten befaras leda till minskad bransch- och lokalkännedom samt försämrad kompetens. Instanserna menar att detta kommer att få konsekvenser för handläggningstiderna samt den nya myndighetens möjligheter att yttra sig sakkunnigt om påverkan på olika lokala värden. En annan synpunkt är bland annat att länsstyrelsernas kompetens riskerar att dräneras vilket resulterar i sämre tillsyn och tillståndsgivning.

Förslaget om möjlighet att föra talan i målet för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen

Ett tjugotal instanser avstyrker att rätten att föra talan ska tas bort. De huvudsakliga argument som lyfts fram är vikten av att behålla ett viktigt verktyg för berörda myndigheter i deras arbete med att värna miljöintressen. Instanserna framhåller att myndigheter är bäst lämpade att företräda det allmänna intresset.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.4 a – En ny myndighet inrättas

Tillstyrker – 14 instanser
 Avstyrker – 34 instanser
 Inga synpunkter, avstår – 19 instanser
 Oklart – 28 instanser

Tillstyrker förslaget

Ett par instanser pekar på problemen med ineffektivitet med den gällande ordningen. En centralisering av kompetensen bedöms leda till större enhetlighet i tillsynsarbetet och därmed bättre rättssäkerhet och konkurrensneutralitet. Formas uppmärksammar särskilt vikten av att verksamheten kring regelgivning bygger på faktiska oberoende utvärderingar av evidensbasen i relevant miljöforskning.

Stockholms universitet anser att det är viktigt med en central myndighet med en samlad kompetens utifrån de erfarenheter som enskilda forskare vid universitetet har som experter i dessa processer. Detta leder till harmonisering och bättre förutsättningar för att lika verksamhet behandlas lika över hela landet. *Enköpings kommun* framför att effekten av att samla flera myndigheters kompetens kring dessa frågor på en myndighet kommer att ge en mer enhetlig tillsyn. *Innovations- och kemiindustrierna i Sverige* menar att den nuvarande ordningen inte alls är effektiv idag samt att kompetensen ofta är otillräcklig. Det brister också då det gäller enhetlighet, rättssäkerhet och konkurrensneutralitet i såväl tillståndsgivning som vid tillsyn. Detta är varken bra företagen och deras möjligheter att utvecklas eller för miljöskyddsarbetet. Med en sakkunnig och kompetent myndighet finns heller inga risker att detta går ut över miljöskyddet, snarare tvärtom. Med effektivare processer kommer miljöförbättrande åtgärder med mindre miljöbelastning samt produktionen av miljönyttigare produkter snabbare till stånd. *Svenskt växtskydd* framför att genom de erfarenheter och kontakter man har med sina medlemmar samt även med andra branscher och företag bekräftas den problembild som beskrivs i utredningen. Det är tydligt att det inte fungerar effektivt idag. Därtill är kompetensen ofta otillräcklig. *Kemisk-Tekniska Leverantörförbundet m.fl.* instämmer i att det är positivt att tillståndshanteringen separeras från politiska miljömål för att bli så konkurrensneutral och ändamålsenlig som möjligt. Leverantörsförbundet tror att en myndighet med uttalat

mål att hantera tillstånd, tillsyn och tillsynsvägledning kommer att bli mer fokuserad och effektiv i sin handläggning då man endast har att se till bedömningar enligt gällande lagstiftning. Man ser även stora fördelar i att få en harmoniserad tillsyn och tillsynsvägledning över landet. En harmoniserad tillsyn och tillsynsvägledning främjar konkurrenskraften hos företagen och ger lika spelregler över hela landet. Troligtvis underlättar det avsevärt för företagen att endast ha en myndighet att vända sig till i dessa ärenden istället för som idag då tillstånd, tillsyn och vägledning sker via flertalet myndigheter. *Svenskt vatten* menar att det ger bättre förutsättningar för att vägledning lämnas, att denna hänger ihop och att lagtillämpningen blir rättssenlig och adekvat. *Formas* anser att ett tydliggörande av ansvarsfördelningen mellan å ena sidan tillståndsprovning och tillsyn samt å andra sidan regelgivning enligt miljöbalken sannolikt leder till en mer rättssäker och effektivare förvaltning inom miljöområdet. Det borde öka förutsättningarna för att miljömålen ska kunna nås. Detta bör dock vägas mot de kostnader för temporära effektivitetsförluster som en organisationsförändring kan medföra. *Formas* vill dock, oberoende av vilket organisationsalternativ som väljs, understryka att det är av största vikt för att uppnå miljömålen att verksamheten kring regelgivning bygger på faktiska oberoende utvärderingar av evidensbasen i relevant miljöforskning.

Tillstyrker förslaget och framför vissa kommentarer

Flera instanser framför att förslaget behöver utredas och förtydligas ytterligare. Det som förs fram är handlar bland annat om fortsatt utredning om fler myndigheter ska omfattas av förslaget, förtydligande avseende hur anmälningssärenden påverkas, genomlysning av om omläggningen till en sammanhållen miljöprovning omfattar samtliga tillståndsprocesser som sker enligt miljöbalken och en redovisning av på vilket sätt man uppnår en mer effektivt och rättssäker myndighetsutövning.

Kungsbacka kommun Kungsbacka kommun stödjer förslaget men anser att det behöver förtydligas på ett par områden. Det handlar om följande: frågan om fler myndigheter skall omfattas av förslaget för att inte splittra ansvaret för frågor som spänner över flera myndigheter idag (tex buller- eller smittskyddsfrågan), möjligheten att inkludera myndigheter som har andra uppdrag som kolliderar med tillsyns- och tillsynsvägledningsuppdraget (exempelvis Jordbruksverket) och risken för kompetensförlust hos länsstyrelserna, som fråntas en stor del av sin verksamhet inom miljöområdet, och hur den påverkar kommunernas arbete.

Försvarsmakten Utredningen har inte belyst Generalläkarens tillsynsroll. Resultatet av pågående utredning om översyn av Generalläkarfunktionen (kommittédirektiv 2014:129) bör tas särskild hänsyn till. Förtydliganden krävs för hur anmälningssärenden påverkas, inte minst med hänsyn till Generalläkarens roll. Försvarsmakten efterlyser möjligheterna att grupper av experter i den nya myndigheten arbetar med samma typ av tillståndsprovningar inom hela Sverige. Brister i enhetlighet och ojämnliska villkor för samma typ av verksamhet kan därmed undvikas.

Kammarkollegiet anser att det i samband med en sådan större organisatorisk förändring även borde övervägas att överklaganden istället ska ske gå till förvaltningsdomstol. Genomförande av utredningens samtliga förslag omfattande punkten 11.4 krävs dock för att få en fungerande helhet. Ytterligare genomlysning behövs så att omläggningen till en sammanhållen miljöprövning omfattar samtliga tillståndsprocesser som sker enligt miljöbalken. Genomlysningen behövs eftersom en sådan inte har gjorts av utredningen. Ett kommande ändringsförslag bör enligt kollegiets bedömning alltså omfatta hela miljöbalkens prövningssystem.

Åre kommun tycker att det saknas en redovisning av på vilket sätt man uppnår en mer effektivt och rättssäker myndighetsutövning. Problematiken med samsyn finns redan idag t.ex. hos länsstyrelserna. Hur ska man, i förslagsvis fem regioner, kunna vara lika i sina bedömningar. Åre kommunens åsikt är att förändringen av endast strukturen inte löser problematiken. Det krävs en utredning av samt plan för hur kommunikationen mellan regionerna ska se ut för att resultera i likabehandling.

Naturskyddsföreningen anser att förslaget inte är tillräckligt underbyggt och författningsändringarna inte tillräckligt väl genomarbetade.

Avstyrker förslaget

Domstolarna och en rad andra instanser framför kritik mot att konsekvensanalysen är bristfällig och att förslagen är dåligt beredda och underbyggda. Bland annat framförs att konsekvensen av nödvändiga lagändringar inte har utretts samt att de lagförslag som presenteras inte överensstämmer med utredningens överväganden. Instanserna ifrågasätter lämpligheten i att en och samma myndighet ansvarar för både tillstånd och tillsyn. Utredningen har i sin argumentation inte lyckats övertyga om att en sådan myndighet skulle vara så påtagligt mer effektiv, enhetlig i sin tillämpning eller över huvud taget mer kapabel att föra miljöarbetet framåt.

Statens geotekniska institut delar utredningens uppfattning att det finns vissa brister i dagens system för tillståndsgivning, tillsyn och tillsynsvägledning. Institutet menar dock att utredarna inte tillräckligt behandlat komplexiteten i detta system och att betänkandet inte utrett alla de frågor som måste belysas. Utredningen har i många fall presenterat förslag utan att, med sakargument, visa att den nya organisationen förbättrar situationen. *Folkhälsomyndigheten* tycker att förslaget inte är tillräckligt utrett och det är inte heller tydligt att det skulle lösa bristerna i likvärdig tillsyn. De förändringar som enligt utredningen är tänkta att ske i ett andra steg måste definitivt också utredas mer om de ska genomföras, t.ex. förslaget om förstärktligandet av all miljöbalkstillsyn eller flyttandet av all tillsynsvägledning på området till den nya myndigheten. *Länsstyrelsen i Södermanland län* konstaterar att underlaget för den föreslagna organisationsförändringen är ofullständigt och otillräckligt berett. Inte heller konsekvensanalyserna har den kvalitet som de mycket stora och

principiella förändringarna kräver. Utredningen har inte utrett all tillstånds- och tillsynsverksamhet inom natur- och miljöområdet. *Svea Hovrätt Mark- och miljödomstolen* framför att utredningen uppvisar stora brister i förståelsen för nuvarande system. Med hänsyn till den bristfälliga konsekvensanalysen och de dåligt underbyggda förslagen kan utredningen inte läggas till grund för att genomföra de förslag som lämnas. Domstolen ifrågasätter lämpligheten i att en och samma myndighet ansvarar för både tillstånd och tillsyn. De brister som påpekas är att behovet och konsekvensen av nödvändiga lagändringar inte har utretts samt att de lagförslag som presenteras inte överensstämmer med utredningens överväganden. Det saknas konsekvensbeskrivning av att HD inte längre ska ingå i prövningsordningen och man har heller inte belyst förhållandet till 7 kap MB kontra Miljöinspektionens prövning. Inställningen att rättssäkerheten kräver en myndighet för all tillståndsgivning och tillsyn är heller inte väl grundad. *Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen* framför att den är långt ifrån övertygad om att en sådan myndighet skulle vara så påtagligt mer effektiv, enhetlig i sin tillämpning eller över huvud taget mer kapabel att föra miljöarbetet framåt. Trovärdigt underlag som visar på detta saknas. Beträffande tidsutdräkt i samband med domstolens handläggning av tillståndsmål visar en lång erfarenhet att prövningsinstansernas tydliga utredningsskyldighet gör att påtagligt mycket tid och arbete måste läggas ner på att få in ett komplett material från sökanden, dvs innan målet kungörs och den egentliga handläggningen kan sätta igång. Att förhållandena i det avseendet skulle skilja sig så mycket åt mot länsstyrelsernas hantering förefaller inte troligt. *Östersunds tingsrätt, mark- och miljödomstolen* anser att utredningen inte kan läggas till grund för något ställningstagande då den inte analyserat problemet på ett tillfredsställande sätt. Utredningens genomgång av dessa områden är alltför ytlig och ger intrycket av att utredningen inte tillräckligt satt sig in i dagens system kring hur miljöprövning och tillsyn sker.

Tretton länsstyrelser konstaterar att utredningen inte lyckats visa de övervägande fördelarna med att bilda en ny myndighet. De anser att dagens system är mer rättsäkert och att de eventuella brister som förekommer bör kunna lösas med mindre förändringar. SKL framför exempelvis som förslag att istället satsa på att optimera rollerna i det nuvarande systemet. Länsstyrelserna framför också kritik mot att utredningen inte berör kommunernas tillsynsansvar mer ingående. Beskrivningen av den nya myndigheten anses vara bristfällig.

Länsstyrelsen i Kalmar län, länsstyrelsen i Jämtlands län, länsstyrelsen i Gotlands län, länsstyrelsen i Blekinge län, länsstyrelsen i Skåne län, länsstyrelsen i Norrbotten län, länsstyrelsen i Uppsala län, länsstyrelsen i Kronoberg län, länsstyrelsen i Dalarnas län, länsstyrelsen i Västernorrlands län, länsstyrelsen i Västerbotten, länsstyrelsen i Västra Götalands län och länsstyrelsen i Värmlands län anför att anser dagens system är mer rättsäkert och effektivt och att de eventuella brister som finns i dagens system bör

kunna lösas genom mindre förändringar. Det bör också bli bättre ur ett samhällsekonomiskt perspektiv än att bilda en helt ny myndighet. Länsstyrelserna menar att utredningen inte har beskrivit närmare på vilket sätt den nya föreslagna myndigheten skulle ha bättre möjligheter att uppfylla kraven på rättssäkerhet, konkurrensneutralitet och effektivitet. Beskrivningen av den tänkta myndigheten är summarisk och det är flera frågor som behöver analyseras ytterligare innan det går att ta ställning till förslaget. De konstaterar även att utredningen inte föreslår förändringar vad avser kommunernas tillsynsuppgifter trots att bl.a. OECD påtalar att bristen på enhetlighet i synnerhet finns mellan kommuner. Den kommunala tillsynen ingår inte heller i förslaget. Att 290 kommuner är tillsynsansvariga myndigheter och de skillnader i tillsyn detta medför berörs endast flyktigt i utredningen. I tidigare utredningar har diskuterats vikten av att tillståndsprovning och tillsyn hålls åtskilda men att praktiska och ekonomiska skäl så som till exempel möjligheten till kompetensuppbyggnad, ändå talar för att det finns fördelar med att en uppdelning kan göras inom ramen för samma organisation. Denna utredning poängterar att det finns fördelar med att tillståndsprovning och tillsyn finns inom samma myndighet. Det kan då ifrågasättas varför detta faktum skulle utgöra ett skäl för att skapa en ny myndighet. *Sveriges Kommuner och Landsting* förordas istället en lösning med optimering av rollerna inom det nuvarande myndighetssystemet för tillstånd, tillsyn och tillsynsvägledning. *Statens jordbruksverk* framför att om en ny myndighet ändå skapas bedömer Jordbruksverket att endast tillståndsprovningen ska flyttas över till den nya myndigheten, det vill säga att en ny provningsmyndighet bildas.

Ett stort antal instanser lyfter fram behovet av att personalen har kännedom om lokala och regionala förhållanden vilket minskar risken för långa beslutsvägar. En annan invändning mot förslaget är att det även är viktigt för verksamhetsutövarna att inte ha för stort avstånd till tillsynsmyndigheten. Några länsstyrelser ser också att centraliseringen kan leda till problem med att upprätthålla kompetensen på länsstyrelserna gällande såväl tillståndsprovning, tillsyn som tillsynsvägledning. Det befaras i sin tur innebära omfattande kostnader för resor. Istället för att skapa en ny myndighet föreslår vissa instanser en satsning på att tydliggöra ansvar och tillsätta ökade resurser för samordning mellan nationella och regionala tillsynsvägläsnade myndigheter.

Östersunds tingsrätt, mark- och miljödomstolen framför att en ny myndighet kommer sannolikt bli mycket dyr vid beaktande av lokalkostnader, av allt att döma i Stockholmstrakten, samt resor mm till den verksamhet som är under tillståndsgivning och tillsyn. Sett ur ett bemötandeperspektiv framstår det inte heller bra att inte ha lokalt och regionalt beslutsfattande. *Boverket* framför att det av utredningen inte framgår hur den nya

myndigheten ska organiseras eller var den ska lokaliseras. Tillståndsprovning, tillsyn och tillsynsvägledning kräver oftast lokalkännedom, vilket troligtvis innebär att den nya myndigheten åtminstone behöver ha en regional struktur. Boverket ifrågasätter förslaget mervärde i jämförelse med dagens organisation av arbetet. *Länsstyrelsen i Skåne län, länsstyrelsen i Norrbotten län, länsstyrelsen i Uppsala län, länsstyrelsen i Kronoberg län och länsstyrelsen i Dalarnas län, länsstyrelsen i Västernorrlands län, länsstyrelsen i Västerbotten, länsstyrelsen i Västra Götalands län och länsstyrelsen i Värmlands län* menar att den nya myndigheten enligt förslaget ska ha en regional organisation med god geografisk spridning för att personalen ska kunna ha kännedom om regionala och lokala förhållanden. Samtidigt påtalar utredningen att länsstyrelsen har bred kompetens inom miljöområdet och en god regional kunskap och att detta skulle komma den nationella myndigheten till del genom remissförfarande. Det kan ifrågasättas om det är rimligt och effektivt med två statliga myndigheter med regionala organisationer inom samma sakområden. *Skogsindustrierna* framför att utredningens förslag innebär att tillståndsprovning och tillsyn skulle vara sammanflätade på ett mycket olyckligt sätt, inte minst genom risken för att ett partsintresse finns dolt inom prövningsmyndigheten. Att byta ut en myndighet mot en annan och bemanna den med i allt väsentligt samma personal som idag innebär ingen substantiell förändring. Däremot kommer det att leda till effektivitetstapp och ökade kostnader under den tid som förändringen genomförs. Svensk industri finns företrädesvis i mindre och medelstora städer och för verksamhetsutövarna är det en fördel om det inte är alltför långt till tillsynsmyndigheten. Risken är annars att det utvecklas en tillsyn som mer ägnas åt kontroll av skriftliga handlingar än åt personlig kontakt med verksamheten. *Ystads kommun* menar att en centralisering inte kommer att förbättra provningen och tillsynen eller öka effektiviteten eftersom den lokala kompetensen saknas och beslutsvägarna blir längre. Tillsyn bör ske lokalt och regionalt. Tillämpningen av miljölagstiftningen ska vara enhetlig, men resultatet kan skifta mellan olika regioner och även mellan kommuner eftersom dessa kan ha olika förutsättningar (olika allmänna intressen, områdesskydd, riskfaktorer med mera). Skillnaden i tillämpning av miljölagstiftningen torde snarare bero på att vissa regioner/kommuner inte har finansiella resurser eller annat att erbjuda för att attrahera och behålla kompetent personal och då blir både provning och tillsyn därefter. *Saco vid Naturvårdsverket* menar att förslaget kommer att drabba personalen. För de flesta av Naturvårdsverkets Saco-medlemmar kan ett genomförande av förslaget innebära att arbetet totalt sett blir mer tungrott jämfört med dagens situation. *Länsstyrelsen i Kalmar län, länsstyrelsen i Jämtlands län, länsstyrelsen i Gotlands län* anser att även om organisationen av den nya myndigheten inbegriper ett antal lokalkontor så kommer bland annat kostnader för resor att bli omfattande. Länsstyrelserna

ser ett uppenbart problem gällande upprätthållande av kompetensen på länsstyrelserna om såväl tillståndsprövning, tillsyn som tillsynsvägledning centraliseras till en ny myndighet. Länsstyrelserna kommer att få stora svårigheter att klara av det miljöarbetet som ska upprätthållas på myndigheten. *Länsstyrelsen i Stockholm län* anför att förslaget innebär att den nuvarande kompetensen inom berörda myndigheter splittras och de principiella skäl som utredningen för fram överväger enligt länsstyrelsen inte nackdelarna. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* konstaterar att den föreslagna förändringen inte grundar sig på kännedom och kunskaper om de olika myndigheternas arbete och hur prövning, tillsyn och tillsynsvägledning hänger ihop. Beskrivningen av den nya myndigheten saknar flera väsentliga aspekter liksom en sammanvägd konsekvensanalys. *Strängnäs kommun* Med förslaget om en ny myndighet kommer kompetensen inom de berörda myndigheterna splittras. I utredningen är motiv och konsekvenser, såväl positiva som negativa inte tillräckligt beskrivna, vilket gör det svårt att bedöma om föreslagna åtgärder kommer att ge önskade effekter. Den tillsynsvägledning som bedrivs idag behöver bli bättre, men bör kunna lösas inom befintlig myndighetsstruktur. Länsstyrelsernas roll behöver ses över. Tillsynsvägledning bör ges direkt från den statliga myndigheten till berörd tillsynsmyndighet. *Länsstyrelsen i Örebro län* menar att den uppenbara nackdelen med en uppdelning i två myndigheter är att den sökande skulle drabbas. Förslaget ligger heller inte i linje med "En dörr in" ambitioner som utvecklas bl.a. av Skogsstyrelsen och länsstyrelsen för att underlätta för den enskilde skogsägaren. Miljöarbetet inom länsstyrelsen skulle också splittras upp och den samverkan, samordning, och nyttjande av resurser på ett effektivt sätt skulle motverkas av utredningens förslag då en uppdelning skulle leda till ineffektivitet. Delar av tillsyn/prövning inom miljöbalken skulle bli kvar på länsstyrelserna men då skulle det bli svårigheter att klara de uppgifterna med kvarvarande resurser då samverkan sker kring resurser. *Statens energimyndighet* Energimyndigheten delar utredningens uppfattning om att tillsynsvägledningen på många områden behöver stärkas och samordnas mer. Energimyndigheten anser dock att detta kan göras genom att tydliggöra ansvar och tillsätta ökade resurser för samordning mellan nationella och regionala tillsynsvägledande myndigheter.

Synpunkter från instanser som ej uttryckligen tar ställning till förslaget

Flera instanser ställer sig tveksamma till om förslaget verkligen kommer att innebära de effektivitetsvinster som utlovas. Instanserna framför även att de ändringar som behövs snarare kan åstadkommas inom ramen för den nuvarande ordningen. Långa beslutsvägar anses bli en konsekvens av att centralisera frågorna.

Skellefteå kommun ser inga stora problem med dagens system att det finns flera statliga myndigheter som har tillsyn och tillståndsprövning

och att dessa är placerade på olika ställen i Sverige. Kommunen har svårt att se att tillsynen blir särskilt effektiv eller resurssnål om ett enda regionalt kontor skulle finnas i norra Sverige med de avstånd och resurskrävande verksamheter som finns där. Eftersom många kommuner har tagit över tillsynsobjekt från länsstyrelserna finns idag kompetens och erfarenhet av tillsyn på dessa objekt och de kommunala handläggarna har naturligt även stor lokalkännedom vilket är svårt att ha om man sitter långt från verksamheten. Kommunen tror inte att den nya myndigheten kan bli så mycket mer effektiv genom att man bara överför de befintliga resurserna till den nya myndigheten. För att kunna göra mer egeninitierad tillsyn behöver förmodligen mer resurser tillföras. *Svedala kommun* påpekar att även kommunerna har ansvar för tillståndsprovning inom flera områden i miljöbalken, medan i utredningen resonerar man som om det inte finns någon kommunal tillståndsprovning. Viktiga frågor kring hur den nya myndigheten ska vara organiserad är inte utredda. Det är viktigt att en tillsynsmyndighet har en lokal/regional närvaro. Även tillsynsvägledningen kan behöva anpassas utifrån regionala behov och förhållanden. Att sköta all statlig tillsyn i landet från en central ort är troligen inte effektivt eller ens praktiskt genomförbart. *Tomelilla kommun* menar att en centralisering inte kommer att förbättra provningen och tillsynen eller öka effektiviteten eftersom den lokala kompetensen samlas och beslutsvägarna blir längre. Utredningen har inte är klargjort hur den regionala och lokala förankringen ska bibehållas och förbättras. *Trollhättans kommun* menar att om man vill göra en större förändring av tillsynsvägledningen är det viktigt att se till helheten och inte bara inom vilket kapitel tillståndsgivning sker. *LRF* är tveksamt till om den mest effektiva åtgärden för att komma tillrätta med dessa problem är att ytterligare minska antalet provningsmyndigheter och inrätta en ny central sådan. Nyckeln till att lösa problematiken finns troligen i en rad olika åtgärder vilka behöver utredas koordinerat. En viktig fråga som utredningen inte tagit ställning till är till exempel konsekvenserna för utvecklingen av praxis när provningen i första instans görs snävare i form av färre provningsmyndigheter. *Näringslivets regelnämnd* menar att åtgärder har vidtagits för att reformera provningssystemet och det är därför inte givet att i den här speciella kontexten att en centraliserad form av provning skulle kunna lösa den breda problembilden. För att reellt kunna reformera provningssystemet måste det enligt *NNR* anslås en bred systemansats som omfattar själva innehållet i lagstiftningen som såväl själva provningsorganisationen. Nämnden anför också att företag ofta påtalar att kompetensen hos inspektörerna behöver stärkas och därmed kan behovet av tillgången till vägledning inom systemet behöva utökas. *Transportstyrelsen* Bland de fördelar med en ny miljötillsynsmyndighet som lyfts fram i förslaget nämns bl. a. att många företag gärna ser en ökad tillsyn och att den ska bli mer effektiv samt likvärdig över landet. Detta skulle dock kunna åstadkommas även med nuvarande ordning med flera miljötillsynsmyndigheter. Tillsammans kan de t.ex. skapa nationella tillsynsvägledningar, riktlinjer och rekommendationer som ger alla miljötillsynsmyndigheter gemensamma ramar som främjar rättssäkerhet och li-

kabehandling. *Sveriges ornitologiska förening* har svårt att se hur en ny central förvaltningsmyndighet enkelt skulle komma till rätta med de eventuella brister som finns i nuvarande prövnings- och tillsynssystem och därmed förbättra tillståndet för miljön. Sådana brister torde bäst lösas med ökade personella resurser och förbättrad kompetens i nuvarande system. Mark- och miljödomstolarna svarar för självständighet och hög kompetens vid prövning av miljötillstånd, och bör behållas. Motsvarande gäller för miljöprövningsdelegationerna. Länsstyrelsens tillsynsroll bör kvarstå för att upprätthålla god regional förankring och nära samverkan med verksamhetsutövare och kommunerna i tillsynsverksamheten. *Svenskt näringsliv* ställer sig tveksamt till om inrättande av en ny myndighet skulle lösa de identifierade problemen. Samtidigt anser man att de problem som utredningen identifierat är mycket allvarliga och föranleder behov av åtgärder för att, inte minst, öka effektiviteten och miljönyttan i de åtgärder som vidtas. Detta kan utformas så att företagens investerings- och förändringstakt förstärks.

Några instanser ser dock fördelar med samlade resurser.

Karlskoga kommun framför att målsättningen med likvärdig tillsyn är god, dock måste myndigheten säkerställa möjligheter till lokala anpassningar på grund av olika förutsättningar i miljön baserat på lokala omständigheter. Genom att samla resurser i en myndighet skapas förhoppningsvis även ett större utrymme för kommunerna att få tillsynsvägledning i detaljerade frågor och där det behövs specialistkompeten.

Tandläkarförbundet ser att det idag råder brist på enhetlighet i tillämpningen av miljölagstiftningen mellan kommunerna vilket är problematiskt både ur ett miljöperspektiv och för patientsäkerheten. Tillsynen är olika högt prioriterad och fungerar olika väl i olika kommun till kommun. Ett problem kan vara bristen på central vägledning i tillsynsfrågor. Förbundet välkomnar därför förslaget till att den tillsynsvägledning som riktas mot kommunerna nu ska samlas under en myndighet och att staten får ett tydligare ansvar för att styra den kommunala tillsynen. Förbundet framför önskemål om en utredning av lämpligheten i den kommunala tillsynen. *Naturvetarna* anser att en av nycklarna, för att komma åt bristerna i tillsynen, är resurser. Att utgå från hur tillsynen kan organiseras optimalt bör styra utformningen av organisationen. Enligt *Naturvetarna* måste verksamheten bedrivas inom tillräckligt stora lokala tillsynsområden för att vara effektiv och för att fungera som en "lärande organisation". *Fortum* anser att det processekonomiskt och rättsäkerhetsmässigt skulle vara fördelaktigt om statens intressen under miljötillståndsprocesser företräddes av färre antal myndigheter och att det skedde en intern samordning av statens intressen inför en domstolsprocess. *Transportstyrelsen* anser att om den nya myndigheten ska ta över tillståndsprövningen enligt miljöbalken så bör det klargöras var avvägningar mellan ex miljöpolitiska och transportpolitiska mål ska göras. Det är viktigt att den nya myndigheten ges ett bredare uppdrag, och inte bara får i

uppdrag att tillvarata olika miljöintressen. Vid tillståndsprövningar av flygplatser, och andra liknande verksamheter, krävs en sammanvägning av olika samhällsintressen och politiska mål.

Några instanser framför behov av ytterligare analys och konsekvensbeskrivning av förslaget.

Domstolsverket saknar en mer ingående analys av konsekvenserna av förslagen. *ESV* framför att ytterligare överväganden och djupare analyser bör göras när det gäller organisering och myndighetsstruktur för att få en enhetlig, effektiv och rättssäker tillsyn och tillståndsprövning. *Naturvårdsverket* anser att förslaget inte är tillräckligt konsekvensbeskrivet eftersom det bl.a. saknas analys av vilka kvarvarande uppgifter dagens myndigheter ska ha och hur de myndigheterna ska samverka med den föreslagna prövnings- och tillsynsmyndigheten. Därmed går det inte att bedöma de sammantagna konsekvenserna av förslaget. *Statskontoret* ser i princip positivt på den typ av förändring som utredningen föreslår. En ny myndighet innebär dock omfattande omvandlingskostnader för statsförvaltningen. *Naturvårdsverket* bedömer att underlaget i utredningen är så ofullständigt att det inte kan ligga till grund för de slutsatser utredningen drar. Utredningen har inte visat att man kommer till rätta med de problem man identifierat genom de föreslagna förändringarna i myndighetsstrukturen. Innan man överväger så långtgående åtgärder som utredningen föreslår bör man effektivisera verksamheten med mindre ingripande och kostsamma medel. *Skogsstyrelsen* tycker att förslaget om en ny myndighet för tillståndsprövning, tillsyn och tillsynsvägledning är bristfälligt och dåligt konsekvensanalyserat. Det framgår inte om utredningen har övervägt alternativa lösningar och fört fram fördelar och nackdelar kopplat till sådana.

Naturvårdsverket anser att förslaget inte är tillräckligt konsekvensbeskrivet eftersom det bl.a. saknas analys av vilka kvarvarande uppgifter dagens myndigheter ska ha och hur de myndigheterna ska samverka med den föreslagna prövnings- och tillsynsmyndigheten. Därmed går det inte att bedöma de sammantagna konsekvenserna av förslaget.

Flera instanser pekar på att vikten av att både ha god lokal kännedom och att beakta lokala och regionala förhållanden vid handläggning av olika ärenden. En centralisering av frågorna till den föreslagna myndigheten befaras leda till minskad bransch- och lokalkännedom samt försämrad kompetens. Instanserna menar att detta kommer att få konsekvenser för handläggningstiderna samt den nya myndighetens möjligheter att yttra sig sakkunnigt om påverkan på olika lokala värden. En annan synpunkt är bland annat att länsstyrelsernas kompetens riskerar att dränkas vilket resulterar i sämre tillsyn och tillståndsgivning.

Tillväxtverket anser att förslaget om separat tillsynsmyndighet riskerar att leda till sämre dialog med företagen. *Stockholm Vatten* framför att någon även måste besluta/föreslå var provningarna hamnar, vem tar BMP (Betydande Miljöpåverkan) beslutet? Det kan vara en fördel med att länsstyrelserna har kvar denna uppgift då de har kännedom om de lokala förhållandena. *Stockholm vatten* är tveksamma till om förslaget kan medföra bättre effektivitet och likvärdighet och tror snarare att samma effekt kan åstadkommas med nuvarande ordning. *Trafikverket* bedömer att förslaget kan få mycket stor påverkan på verksamheten om det genomförs, bl.a. vad gäller planläggningsprocessen samt investeringsprocessen. Regeringen bör ytterligare utreda konsekvenserna kopplat till detta. Viktigt att den nya myndigheten organiseras så att nödvändig lokalkännedom finns för att hålla handläggningstiderna nere. Viktigt även att lokala och regionala förutsättningar beaktas vid utformning av villkor och skyddsåtgärder. *Bollnäs kommun* anser att länsstyrelsernas kompetens vad gäller bransch- och lokalkännedom kommer att minska om tillsynen flyttas till en central myndighet, vilket torde medföra att deras möjligheter att sakkunnigt yttra sig angående olika verksamheters påverkan på länets natur-, kultur- och miljövärden minskar. *Svedala kommun* undrar vilken kompetens som ska föras över till nya myndigheten och vilken kompetens behöver finnas kvar för att sköta kvarvarande uppgifter hos de olika myndigheterna. *Trollhättans kommun* ser positivt på en önskan om samordnad tillsynsvägledning över hela landet, men menar att det samtidigt är viktigt att den nya myndigheten klarar av att hålla spetskompetens. Om tillsynsmyndigheten samtidigt ska vara regional finns det en risk att vissa regioner kan tappa spetskompetens på samma sätt som sker idag. Det är viktigt att arbeta på ett sätt som gör att den nya myndigheten som ska placeras regionalt klarar av att behålla en samordnad tillsyn utan regionala skillnader. *Umeå universitet* framför att om resurserna för tillsyn istället tillförs en nationell myndighet är risken stor att länsstyrelsernas kompetens att dräneras och tillsynen/tillståndsgivningen försämras.

Två instanser menar att förslaget kommer att få påverkan på kommunernas tillsynsarbete genom att det i praktiken bildas ytterligare en tillsynsvägledande myndighet.

Salems kommun framför att förslaget kommer direkt att påverka kommunernas tillsynsarbete. Huvudproblemet för kommunerna med den föreslagna nya myndigheten skulle vara att det i praktiken blir ytterligare en tillsynsvägledande myndighet. Om det ska bildas en ny myndighet med tillsynsvägledande ansvar borde denna myndighet i så fall ha tillsynsvägledning för samtliga kommunala tillsynsområden inom miljöbalken, strålskyddslagen, receptfria läkemedel, livsmedelskontrollen och eventuella andra tillsynsområden som kan finnas inom en miljönämnds reglemente. Med en sådan organisation borde det finnas samordningsvinster i tillsynsvägledningen och en förbättrad samsyn inom hela Sverige i tillsynsarbetet. Det borde även förtydliga kraven på att kvaliteten på tillsynsarbetet ute bland verksamhetsutövarna i kommunerna är lika över

hela landet. *Svensk Energi* tycker inte att det är lämpligt att samla både tillståndsgivning och tillsyn i en och samma myndighet. Föreningen menar att dessa roller även i framtiden måste hållas isär. *Svensk Energi* är inte främmande för att diskutera förutsättningarna för att i ett långsiktigt perspektiv skapa en gemensam prövningsorganisation, för alla typer av tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. En grundförutsättning är dock att arbetet i en sådan gemensam organisation bedrivs på samma sätt som sker i domstolarna i dag, vad gäller bland annat organisation, arbetsformer och oberoende. Det är också viktigt att kunna säkerställa att myndigheter som deltar i tillståndsprocesser även tar i beaktande gällande energipolitik.

Arbetsgivarverket framhåller vikten av att nödvändiga beslut fattas i god tid, för att säkerställa den process som följer av skyldigheter enligt lag och avtal i samband med förändringar av detta slag.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.4 b – Möjligheterna för vissa myndigheter att föra talan i målet för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen upphör.

Tillstyrker – 5 instanser
Avstyrker – 23 instanser

Tillstyrker förslaget

Svenskt växtskydd menar att staten ska tala med en samlad röst i processer och att detta därtill ska göras så tidigt som möjligt. På så sätt skulle tillståndsprocessen kunna effektiviseras åtskilligt. Med en sakkunnig och kompetent myndighet finns heller inga risker att detta går ut över miljöskyddet, snarare tvärtom. Med effektivare processer kommer miljöförbättrande åtgärder med mindre miljöbelastning snabbare till stånd och användning och produktion av bättre produkter med högre miljöprestanda påskyndas.

Tillstyrker förslaget men framför synpunkter

Åre kommun anser att en möjlighet för kommunen att föra talan för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen skulle ge kommunen större ansvar och med detta större engagemang att planera åtgärder som leder till en bättre miljö. Idag finns svårigheter med att följa normer som inte motsvarar dem faktiska förhållanden som finns i kommunen. Frågan ligger så klart i kommunens egen intresse men det är oklart vilka ekonomiska ramar som är rimliga i sammanhanget och hur kommunen klarar av det. *Innovations- och kemiindustrierna i Sverige* menar att staten ska tala med en samlad röst i processen och att detta därtill ska göras så tidigt som möjligt. På det sättet skulle tillståndsprocessen kunna effektiviseras och snabbas upp åtskilligt. Med en sakkunnig och kompetent myndighet finns heller inga risker att detta går ut över miljöskyddet, sna-

rare tvärtom. Med effektivare processer kommer miljöförbättrande åtgärder med mindre miljöbelastning samt produktionen av miljönyttigare produkter snabbare till stånd.

Avstyrker förslaget

Ett tiotal instanser avstyrker att rätten att föra talan ska tas bort. De huvudsakliga argument som lyfts fram är vikten av att behålla ett viktigt verktyg för berörda myndigheter i deras arbete med att värna miljöintressen. Instanserna framhåller att myndigheter är bäst lämpade att företräda det allmänna intresset.

Folkhälsomyndigheten framhåller att denna möjlighet är ett viktigt verktyg för att värna miljöintressen för dessa myndigheter och bör inte försvinna. Havs- och vattenmyndigheten tycker att talerätten är en av de viktigaste formerna för HaV att vägleda, skapa praxis och driva utvecklingen framåt. *Länsstyrelsen i Blekinge län* anser att det är mycket angeläget att berörda centrala verk samt länsstyrelserna även fortsättningsvis har kvar rätten att företräda de allmänna intressena. Länsstyrelsen i Jönköpings län, länsstyrelsen i Dalarnas län och länsstyrelsen i Gotlands län anser att berörda centrala verk och länsstyrelser ska ha kvar rätten att företräda de allmänna intressena. Länsstyrelsen i Norrbotten län och länsstyrelsen i Skåne län anser att det inte framgår av utredningen på vilket sätt förslaget skulle öka rättssäkerheten vid avvägningen mellan allmänna och enskilda intressen. Miljöorganisationerna har inte den expertkunskap som myndigheterna besitter och miljöorganisationerna har ideellt arbetande medlemmar som inte har möjlighet att i någon större omfattning fördjupa och engagera sig. Många kommuner kan ha svårigheter med resurser och kompetenser i de komplexa ansökningarna. Det är också mycket angeläget att Naturvårdsverket, Havs- och Vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt länsstyrelserna fortsatt har rätt att överklaga miljömyndighetens beslut, dels utifrån sin expertroll, dels utifrån rätten att föra talan i målet för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) menar att förslaget kan leda till att säkerhetsfrågorna får mindre utrymme och betydelse vid prövningen. *Riksantikvarieämbetet* anser att även om Riksantikvarieämbetet i nuvarande ordning inte har rätt att föra talan i mål av stort allmänintresse är det bra att andra myndigheter har denna rätt, t.ex. Kammarkollegiet i vattenmål. Överklaganderätten måste därför vara kvar. *Naturskyddsföreningen* är starkt kritisk till förslaget att ta bort Naturvårdsverkets, HaV:s, länsstyrelsernas och Kammarkollegiets möjlighet att driva ärenden till prövning i domstol. Denna talerätt är mycket betydelsefull. Eftersom miljöskyddsintresset inte sällan saknar sakägare i strikt mening som kan utöva talerätt när det finns risk för miljöskador är det nödvändigt att myndigheter har möjlighet att föra talan i viktiga mål. Det behövs myndigheter för att företräda allmänintresset. *Sveriges ornitologiska förening* anser att talerätten ska behållas för att miljöintressen, regionala intressen, m.m., inte ska försvagas vid själva beslutsfattandet. *Göteborgs stad* är kritisk till förslaget att de myndigheter som är de största exper-

terna på respektive områden fräntas denna möjlighet. Det är viktigt att miljöaspekterna är tillräckligt utredda i en tillståndsprövning.

Övriga synpunkter – instanser som ej tydligt tar ställning till förslaget

Åre kommun Att kommunen får föra talan för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen skulle ge kommunen större ansvar och med detta större engagemang att planera åtgärder som leder till en bättre miljö. Idag finns svårigheter med att följa normer som inte motsvarar dem faktiska förhållanden som finns i kommunen. Frågan ligger så klart i kommunens egen intresse men det är oklart vilka ekonomiska ramar som är rimliga i sammanhanget och hur kommunen klarar av det. *Mittuniversitetet* framför att förslaget är otillräckligt utrett och bör utredas ytterligare, bla avseende hur denna viktiga kompetens i dessa ärenden ska ersättas.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.4c – att den nya myndigheten bör pröva lämpligheten av de överlåtelse av tillsyn som beslutats av länsstyrelserna samt att myndigheten som ett nästa steg övertar all tillståndsprövning, tillsyn och tillsynsvägledning inom miljöbalkens område från andra nationella myndigheter

Tillstyrker – 4 instanser
Avstyrker – 2 instanser

Tillstyrker förslaget

Svenskt växtskydd anser att när det gäller tillsyn håller Svenskt Växtskydd med utredningen om att det endast ska utövas tillsyn i betydelsen kontroll av regelefterlevnad. Det ska inte finnas några andra uppgifter kopplade till tillsynen som ska styras av lag och innebära oberoende och opartisk myndighetsutövning.

Avstyrker förslaget

Boverket menar att till synen inom kommunerna är nedprioriterad till ett minimum, men även länsstyrelsernas tillsyn, och tillsynsvägledning har haft en svag utveckling under många år. Ett tänkbart motiv till den utvecklingen är att vid resursknapphet har tillsynen bedömts vara så utformad att dess bidrag till samhällsutvecklingen är mindre än andra åtgärder. Istället för en förändrad organisation av tillsyn bör andra sätt att uppnå samma syften övervägas. I ett sådant sammanhang bör regelörenkling, minskad detaljreglering, rådgivning och andra incitamentstrukturer övervägas. Boverket bedömer att förslaget inte kommer ge några direkta effekter på Plan och bygglagen (PBL). Däremot är det möjligt att det blir indirekta effekter som att länsstyrelserna riskerar att förlora viktig kompetens inom miljöområdet, vilket också riskerar att få

följdverkningar på till exempel länsstyrelsernas arbete med granskning av detaljplaner och översiktsplaner.

Länsstyrelsen i Norrbotten län

Länsstyrelsen i Skåne län.

Övriga synpunkter

Åre kommun I remissen sägs att objekt som kommuner har tagit över från länsstyrelserna ska ligga kvar på kommunerna men att en omprövning av överlåtelsen bör ske. Åre kommun anser att tillsynen ska bedrivas där den är mest lämpad och där det finns en lokalkännedom som visar sig vara svår att ha på statlig nivå.

Läkemedelsverket framför att om förslaget genomförs så får det konsekvenser för verkes verksamhet med kosmetiska produkter och tатуeringsfärger.

Förslag 11.5 Vattenmyndigheterna avvecklas och att deras verksamhet flyttas till Havs- och vattenmyndigheten

Utredningens förslag

11.5a Vattenmyndigheterna avvecklas och att deras verksamhet flyttas till Havs- och vattenmyndigheten.

11.5 b Ett råd inrättas vid Havs- och vattenmyndigheten. Rådet ska bestå av företrädare för de myndigheter som kan förväntas bli berörda av åtgärdsprogrammen inom havs- och vattenförvaltningen.

Sammanfattning av remissvaren

Av de 44 instanser som tillstyrker förslaget anför flertalet att vattenmiljöarbetet tyngs ner av för många myndigheter, organisationer och oklara ansvarsområden. Instanserna anser därför att förslaget kommer att medföra en tydligare organisation för vattenförvaltningen, skapa ett bättre helhetsgrepp och styrning. Andra fördelar instanserna ser med förslaget är att det kommer att resultera i ökad effektivitet i vattenförvaltningen, vilket i sin tur anses öka förutsättningarna att uppnå miljömålen. Några instanser påpekar riskerna med en organisationsförändring samt understryker vikten av att Havs- och vattenmyndigheten tilldelas tillräckliga resurser. Det bedöms också vara viktigt att noga överväga tidpunkten för en eventuell organisatorisk förändring för att undvika ett glapp i arbetet. Om arbetsuppgifter flyttas från vattenmyndigheterna till länsstyrelserna behöver det åtföljas av extra resurser. Sex länsstyrelser tillstyrker förslaget förutsatt att länsstyrelserna även fortsatt kommer att ha det övergripande ansvaret för det regionala arbetet inom vatten- och miljöområdet och därmed ha en nyckelroll för genomförandet av åtgärder som syftar till att uppfylla vattendirektivet.

Bland de instanser som avstyrker förslaget är huvudargumentet att den nuvarande organisationen och modellen fungerar väl, vilket gör att man heller inte ser någon anledning att förändra denna. Instanserna ser inte att en avveckling av vattenmyndigheterna kommer att förbättra samverkan i genomförandet av vattenförvaltningen och det finns också en oro för att en förändring av organisationen kommer att försena åtgärdsarbetet med flera år. Andra synpunkter som framförs är att det saknas en heltäckande konsekvensanalys av förslagen och att olika frågor skulle behöva utredas ytterligare. Bland annat nämns behovet av att jämföra kostnaden för att genomföra förslaget kontra kostnaden för att förbättra och förtydliga den nuvarande strukturen.

Vad gäller förslaget om att tillsätta ett råd anser instanserna att förslaget inte är tillräckligt tydligt när det gäller regional förankring och dialog med aktörer utanför den offentliga sektorn. Många framför därför argu-

ment för att exempelvis näringslivet och forskarsamhället ska finnas representerade i rådet. De som argumenterar emot att näringslivet ska ingå menar att risken är att det uppstår samma problem som med Vattendelegationerna där det finns oklarheter om på vilka grunder beslut tagits. Instanserna menar att det dessutom kommer att vara svårt att välja representanter till ett sådant råd. Andra synpunkter som framförs är att rådet bör vara rådgivande och inte beslutande.

De som avstyrker förslaget lyfter fram olika risker som kan följa av att ett råd inrättas. Instanserna menar då att uppstarten av ett råd riskerar dels att fördröja pågående åtgärdsarbete, dels att åtgärderna riktade till respektive myndighet blir mindre målinriktade. Det framförs också tveksamheter kring frågan om Havs- och vattenmyndigheten verkligen kan föra över dialogen till ett nybildat råd.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.5 a att aveckla vattenmyndigheterna

Tillstyrker - 45 instanser
Avstyrker - 18 instanser
Inga synpunkter, avstår - 39 instanser
Oklart - 11 instanser

Tillstyrker förslaget i sin helhet

Av de 45 instanser som tillstyrker förslaget anför flertalet att vattenmiljöarbetet tyngs ner av för många myndigheter och organisationer och oklara ansvar. Instanserna anser att förslaget kommer att medföra en tydligare organisation för vattenförvaltningen och ge bättre styrning. *Boverket, Göteborgs stad, Oskarshamns kommun, Svenskt vatten, Havs- och vattenmyndigheten* och *Saco vid Naturvårdsverket* anser att vattenförvaltningens organisation blir tydligare, samtidigt som man får en enklare struktur, ändamålsenlig styrning och ansvarsförhållande i vattenfrågorna. *Havs- och vattenmyndigheten* framför även att det blir lättare att integrera vattenförvaltningen i övrigt miljöarbete vilket underlättar och effektiviserar samverkan mellan Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna. En centralisering av vattenmyndigheternas ansvar och beslutsfunktioner kan skapa bättre förutsättningar för en regional och lokal förankring. *Folkhälsomyndigheten* hänvisar till erfarenheten från arbetet med badvattendirektivet där vattenmyndigheternas ansvar och roll varit otydliga. Myndigheten påpekar att det skulle underlätta om verksamheten istället var samlad hos Havs- och vattenmyndigheten. *Formas* anser att förslaget ger Havs- och vattenmyndigheten ett tydligt helhetsansvar att bevara och förbättra vattnets beskaffenhet. Det ökar även förutsättningarna för att miljömålen uppnås. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* anför att förslaget ger hopp om en bättre styrning och ett samlat grepp från staten för att skapa en bättre dialog med kommuner och andra aktö-

rer. Detta inte minst vad gäller prioritering av åtgärder för bättre vattenkvalitet enligt EU:s vattendirektiv. Kommunernas synpunkter behöver bättre beaktas vid framtagande av Sveriges åtgärdsprogram enligt samma direktiv. *Salems kommun* tycker att vattenförvaltningen logiskt skulle passa bra in i den relativt nybildade Hav- och vattenmyndighetens arbetsområde. Kommunen anser att det ibland är förvirrande både kommuner och allmänheten med två myndigheter som har snarlika namn och som har hand om snarlika frågor.

Några instanser ser också att förslaget kommer att leda till ökad effektivitet i vattenförvaltningen och bättre förutsättningar för större samsyn. *Naturskyddsföreningen* framför att det finns problem med vattenmyndigheternas organisatoriska ställning och brist på egna befogenheter även vattenmyndigheterna generellt gjort ett bra arbete med åtgärdsplanerna. Föreningen anser att förslaget innebär ökad effektivitet i vattenförvaltningen och bättre förutsättningar för att genomföra EU:s regelverk på området. *Strängnäs kommun* menar att ökad effektivitet och större samsyn bör nås genom att myndigheten samlas. Risken för otydligheter i ansvarsfördelning kan därmed undvikas.

Sollentuna kommun anser att en otydlig uppdelning och vaga/resurssvaga länsstyrelser bidrar till osäkerhet hos kommunerna och därmed vagt arbete mot god status. Arbetet borde koncentreras till Havs- och vattenmyndigheten nu när denna myndighet finns.

Sammantaget har följande tillstyrkt: *Livsmedelsverket, Statens geotekniska institut, Sjöfartsverket, länsstyrelsen i Jönköpings län, Saco vid Naturvårdsverket, Stockholms internationella miljöinstitut, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Sveriges ornitologiska förening*

Tillstyrker förslaget och framför vissa kommentarer

Några instanser påpekar riskerna med en organisationsförändring samt understryker vikten av att Havs- och vattenmyndigheten tilldelas tillräckliga resurser. *Länsstyrelsen i Gotlands län* påpekar att det finns en uppenbar risk att en organisationsförändring innebär tapp i både tid och kompetens i ett kritiskt skede när åtgärdstakten måste öka. Det är viktigt att noga överväga tidpunkten för en eventuell organisatorisk förändring för att undvika ett glapp i arbetet. Ett ökat regionalt ansvar, som kan bli en följd av att de fem vattenmyndigheterna avvecklas, kan på sikt innebära att länsstyrelsernas arbete behöver förstärkas inom vattenförvaltningsarbetet. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* framför att en omorganisation inte får medföra att det pågående arbetet under tredje förvaltningscykeln fördröjs. Om arbetsuppgifter flyttas från vattenmyndigheterna till länsstyrelserna behöver det åtföljas av extra resurser för att kunna utföras. *Naturskyddsföreningen* understryker att de resurser som anslås HaV för uppgiften och de resurser som tilldelas länsstyrelserna för att bistå HaV enligt förslaget måste bli tillräckliga. *Länsstyrelsen i Blekinge län* anser att en nationell myndighet ska samordna, vägleda, föreskriva och besluta

inom svensk vattenförvaltning. För att detta ska vara möjligt krävs en kraftig förstärkning av Havs- och vattenmyndighetens arbete.

Tre instanser tillstyrker förslaget men ser behov av vissa ytterligare åtgärder i samband med omorganiseringen. *Länsstyrelsen i Västerbotten* framför att fördelningsmodellen behöver förändras när en omföring av resurser ska göras till länsstyrelserna så att större hänsyn tas till den geografiska fördelningen av vattenförekomster mellan länen. *Statens jordbruksverk* anser att det är centralt att man vid en eventuell omorganisering av vattenförvaltningen även ser över beslutsprocessen gällande miljö kvalitetsnormer, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram. *Skogsstyrelsen* påtalar att man bör titta på vilka delar av vattenmyndigheternas uppgifter och ansvar som bör läggas på Havs- och vattenmyndigheten respektive vad som bör läggas på länsstyrelserna.

Sex länsstyrelser tillstyrker förslaget förutsatt att länsstyrelserna även fortsatt kommer att ha det övergripande ansvaret för det regionala arbetet inom vatten- och miljöområdet och därmed ha en nyckelroll för genomförandet av åtgärder som syftar till att uppfylla vattendirektivet. *Länsstyrelsen i Gotlands län, länsstyrelsen i Örebro län, länsstyrelsen i Östergötlands län, länsstyrelsen i Skåne län, länsstyrelsen i Kronoberg län och länsstyrelsen i Uppsala län* gör bedömningen att detta är absolut nödvändigt för att länsstyrelserna, med bibehållen kvalitet, ska kunna utföra de uppgifter och uppdrag som myndigheten har.

Avstyrker förslaget

Sju instanser anför att de är nöjda med den nuvarande organisationen och anser att denna också ska kvarstå. *Kammarkollegiet* och *länsstyrelsen i Västra Götalands län* framför att nuvarande modell fungerar tämligen väl och att utredningens skäl för en förändring är inte tillräckligt starka för en omorganisation. En omfattande omorganisation av vattenförvaltningen kommer att ta resurser i anspråk, som istället bör användas i åtgärdsarbetet. *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)* tycker att arbetet idag fungerar väl och att en omorganisation enligt förslaget skulle innebära stora tidsförluster inom vattenförvaltningsarbetet. *Skogsindustrierna* ser vissa fördelar med utredningens förslag men anser för närvarande att ett bibehållande av den nuvarande organisationen är ett bättre alternativ. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* Länsstyrelsen anser inte att en avveckling av Vattenmyndigheterna kommer att förbättra samverkan i genomförandet av vattenförvaltningen. Länsstyrelsen understryker att en förändring av organisationen sannolikt kommer att försena åtgärdsarbetet med flera år. *Enköpings kommun* framför att kommunen har ett bra samarbete med vattenmyndigheten och anser inte att förslaget gynnar kommunens arbete med vatten. Förslaget kommer göra avstånden större mellan ansvarig myndighet och de som arbetar med vattenfrågor i vattendistriktet. *Skellefteå kommun* tycker att nuvarande system med regionala vattenmyndigheter ger bättre förutsättning-

ar att lokalt och regionalt jobba med vattenvårdsfrågorna än om Havs- och vattenmyndigheten tar över den funktionen.

Länsstyrelserna i Kalmar län, Västernorrlands län, i Norrbotten län invänder mot den problembild som beskrivs i utredningen och anser att den inte stämmer. De påpekar att förslaget baseras på en inaktuell problembild och menar att utmaningen med att samordna 21 länsstyrelser inte ska underskattas. *Länsstyrelsen i Värmlands län* och *länsstyrelsen i Västmanlands län* framför att den problembild som beskrivs inte är rättvisande och att den kritik som redovisas till stor del speglar den situation som rådde vid tiden för beslut av det första åtgärdsprogrammet 2009. *Länsstyrelsen i Norrbotten län* anför också att vattendelegationen inte strider mot förvaltningspolitiska principer utan används vid länsstyrelser.

Några instanser invänder att det saknas en heltäckande konsekvensanalys av förslagen och att man därför ser ett behov av fortsatt utredning av olika frågor. *Länsstyrelserna i Kalmar län, Västernorrlands län* och *Norrbotten län* framför att förslagets konsekvenser inte har analyserats tillräckligt och att utredningen heller inte har pekat på alternativa lösningar för vattenmyndigheterna eller exempelvis alternativet att HaV ges tillräckliga resurser till sin roll som vägledande myndighet. *Jernkontoret* anser att förslaget behöver utredas ytterligare för att jämföra kostnaden för att genomföra förslaget kontra kostnaden för att förbättra och förtydliga en redan fungerande struktur som vattenmyndigheterna är. *Jernkontoret* menar även att de utmaningar som vattenmyndigheterna och vattendelegationerna stått inför under föregående vattencykler har underbyggts av Havs- och vattenmyndigheten, som inte kunde leverera den vägledning som vattenmyndigheterna behövde eftersom myndigheten var nybildad. *LRF* efterfrågar en egen utredning som omfattar en förutsättningslös utvärdering av hela genomförandet av ramdirektivet för vatten i Sverige. *SveMin* anser att förslaget behöver utredas och beskrivas mer ingående och sedan på nytt skickas ut på remiss. *Umeå universitet* menar att inget talar för att det skulle vara en bra lösning, och det saknas underlag för förslaget i utredningen. *Statskontoret* saknar tillräckligt underlag för att bedöma förslaget om en omläggning av organisationen.

Andra instanser lämnar följande invändningar. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser att förslaget riskera att leda till att åtgärdsarbetet på kommuner och myndigheter avstannar. Andra möjliga risker som länsstyrelsen lyfter fram är att kompetens och samarbeten som byggts upp under mer än tio år kan försvinna, att avrinningsområdesperspektivet kan förloras samt att möjligheten till normsättning och åtgärdsprogram anpassade till regionala förhållanden och utmaningar kan mistas. *Stockholms universitet* ser Havs- och vattenmyndigheten som den felande länken i sammanhanget och ifrågasätter varför denna myndighet ska ges radikalt utökat ansvar för en verksamhet inom vilken man inte lyckats leva upp till sina åtaganden.

Övriga synpunkter

Några instanser påpekar att ansvaret för grundvatten inte har behandlats i utredningen. *Ystads kommun* anför att grundvattenfrågor idag ligger på SGU men att en överföring av grundvattenfrågor från SGU till Havs- och vattenmyndigheten bör övervägas. *Sveriges geologiska undersökning (SGU)* anför att ansvaret för grundvatten bör överföras från vattenmyndigheterna till SGU. *Uppsala universitet* menar att det grundläggande problemet för Sverige är hur bildandet av Havs- och vattenmyndigheten skiljde ansvaret för förvaltningen av ytvatten från ansvaret för förvaltningen av mark och grundvatten. Detta går tvärtemot syftet med ”avrinningsområdesbaserad vattenförvaltning”.

Andra synpunkter handlar om vikten av att inte tappa den lokala och regionala förankringen. *Kungsbacka kommun* framför att former för den regionala förankringen bör utvecklas, särskilt kontakten med kommunerna. *Svedala kommun* tycker att den lokala/regionala kompetensen och de nätverk som har byggts upp av de regionala vattenmyndigheterna måste tas tillvara när Havs- och vattenmyndigheten tar över ansvaret. Det är därvid viktigt att kontakterna med de olika lokala vattenorganisationerna inte tappas bort. *Kemikalieinspektionen* ser fördelar med förslaget men menar att fler åtgärder behövs för att säkerställa en god lokal förankring.

Några instanser lyfter fram oklarheter vad gäller fördelning av arbetsuppgifter och befogenheter inom området. *Tomelilla kommun* anför att det idag råder en oklarhet om vilka arbetsuppgifter som vattenmyndigheterna har i förhållande till Havs- och vattenmyndigheten. Om vattenmyndigheternas arbetsuppgifter förs över till Havs- och vattenmyndigheten skulle dagens fem vattenmyndigheter kunna bli regionalkontor och fortsätta att ta fram beslutsunderlag och klassningar, men besluten skulle ligga centralt på Havs- och vattenmyndigheten. *Länsstyrelsen i Stockholm län* påpekar att den regionala kompetensen riskerar att gå förlorad om vattenmyndigheterna avvecklas.

Övriga synpunkter handlar om behovet av att överväga tidpunkten för förslagets genomförande samt att göra nödvändiga analyser innan beslut om omorganisation fattas. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* menar att om en omorganisation ska ske så behöver det genomföras snarast. Vattenförvaltningen är i ett kritiskt skede vilket innebär att åtgärdstakten behöver öka och de avgörande målåren närmar sig. Trafikverket uttrycker viss oro för att organisationsförändringar kan komma att försena åtgärdsgenomförandet om fokus flyttas från åtgärdsgenomförandet till organisationen. Tidsfaktorn bedöms vara kritisk. *Länsstyrelsen i Hallands län* ser att det finns skäl till en fördjupad analys av en framtida modell för vattenförvaltning innan definitivt beslut tas om en omorganisation. *Näringslivets regelrådet* framför att det är angeläget att se över de myndigheter som har befogenheter inom området.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.5 b att inrätta ett råd vid Havs- och vattenmyndigheten

Tillstyrker – 12 instanser

Avstyrker – 5 instanser

Synpunkter

Ett antal instanser framför argument för vilka aktörer som bör finnas representerade i rådet, tex näringslivet och SGI. Svenskt *näringsliv*, *Svensk Energi*, *Svenskt växtskydd*, *Innovations- och kemiindustrierna* och *Småföretagarnas Riksförbund* anser att utredningens förslag bör kompletteras med att näringslivet ska vara representerat i rådet. *Svenskt näringsliv* påpekar också att man oavsett lösningsmodell måste garantera ett reellt inflytande från verksamhetsutövarna för att kunna få fram rimliga och genomförbara åtgärder. *Skogsindustrierna* tycker att näringslivets roll i detta råd är oklart. *Länsstyrelsen i Hallands län* förslaget är inte tillräckligt tydligt när det gäller regional förankring och dialog med aktörer utanför den offentliga sektorn, så som forskarsamhället och näringslivet. *Länsstyrelsen i Blekinge län* tillstyrker förslaget men ser vissa problem med att även företrädare för näringsliv och intresseorganisationer ska ingå i rådet. Risken är att det uppstår samma problem som med Vatten-delegationerna där det finns oklarheter om på vilka grunder beslut tagits. Det kommer dessutom vara svårt att välja representanter till ett sådant råd. Att välja in vissa men inte andra till ett råd som kan påverka viktiga beslut om vårt gemensamma vatten kan skapa en misstro mot hela arbetet. *Statens geotekniska institut* framför att en representant för SGI bör ges en plats i rådet. Detta för att öka förutsättningarna att vissa av de frågor som SGI arbetar, t.ex. frågor om ras, skred, erosion och översvämningar samt frågor om föroreningar i sediment, blir beaktade.

Två instanser anser att rådet bör vara rådgivande och inte beslutande. *Svenskt Vatten* är positivt till att ett råd inrättas vid HaV, men anser att besluten om målår för miljökvalitetsnormer, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram ska slutligt fastställas av regeringen. Rådet bör vara ett rådgivande råd utan beslutsmakt. Ett beslutande råd skulle enligt *Svenskt Vatten* bara innebära att flytta oklara ansvarsförhållanden från regional till central nivå. Rådet skulle på samma sätt som de nuvarande vattendelegationerna fatta beslut som är tvingande för viktiga samhällsfunktioner utan att vare sig kunna styra, leda eller prioritera under arbetsprocessen och utan att kunna ta ansvar för finansiering eller för konsekvenser för samhället i övrigt. *Göteborgs stad* anser att rådet bör vara rådgivande eftersom besluten oftast innefattar samhällsplanering där avvägningar mellan olika samhällsintressen blir aktuella.

Stockholm stad delar i stort utredningens förslag, men är inte överens om att den lokala förankringen och distriktsperspektivet löses genom att bilda ett råd och samverka med länsstyrelserna.

Trafikverket anser att idén om samarbete genom ett råd är bra men behöver utvecklas och förtydligas.

De instanser som avstyrker förslaget lyfter fram olika risker som kan följa av att ett råd inrättas. *Länsstyrelsen i Kalmar län och länsstyrelsen i Norrbotten län* framför att de ur utredningen inte kan utläsa hur det råd som Havs- och vattenmyndigheten ska bilda ska kunna få in aspekter från olika samhällssektorer, med särskild hänsyn tagen till regionala aspekter, inför beslut av exempelvis åtgärdsprogrammen. Uppstarten av ett råd riskerar dels att fördröja pågående åtgärdsarbete, dels att åtgärderna riktade till respektive myndighet blir mindre målinriktade. Ett råd bestående av åtgärdsmyndigheter riskerar att anpassa åtgärderna efter respektive myndighets egna interna arbete, och inte efter vad som behövs för att uppnå miljö kvalitetsnormerna. *Länsstyrelsen i Kalmar län* anser även att en förutsättning för ett effektivt åtgärdsprogram från vattenmyndigheterna har varit de direkta dialogmöten som vattenmyndigheterna haft med samtliga åtgärdsmyndigheter. Länsstyrelsen bedömer att det är tveksamt om Havs- och vattenmyndigheten kan föra över den dialogen till ett nybildat råd.

Förslag 11.6 Miljöforskningens tillgänglighet

Utredningens förslag

11.6 a Formas får en ny uppgift som innebär att vetenskapligt utvärdera tillämpad och ny forskning inom miljöområdet för att öka tillgängligheten till miljöforskningens resultat.

11.6 b Den nya uppgiften finanseras av forskningsmedel som finns inom utgiftsområdet 20 Allmän miljö- och naturvård.

11.6 c Ett råd inrättas på Formas som stöd till generaldirektören.

Sammanfattning av remissvaren

Av de 113 instanser som besvarat remissen har 41 ställt sig positiva till att den föreslagna uppgiften tilldelas Formas. Som stöd för förslaget pekar de flesta instanserna på det stora behovet av att tillgängliggöra och snabbare och mer samlat föra ut prioriterade resultat från forskarsamhället till övriga samhället än vad som sker idag. Dagens tillgång till publicerade artiklar anses vara begränsad liksom tiden för uppdatering av de senaste forskningsrönen. Det produceras en stor mängd vetenskapliga publikationer och rapporter inom svensk miljöforskning och dessa skulle därmed bli lättare att överblicka och ta åt sig om de skulle sammanställas och syntetiseras. Andra argument handlar om vikten av att forskningsbaserad kunskap ska komma till praktisk användning i miljöarbetet och på så sätt få en avgörande betydelse för att nå miljömålen. Det är väsentligt att den beskrivna uppgiften utförs av en oberoende, opartisk aktör för att få förtroende från samhället i stort och forskarsamhället.

Av de instanser som tillstyrker förslaget ser de flesta Formas som en lämplig myndighet för det föreslagna uppdraget. Vissa instanser pekar även på att förslaget ligger i linje med det ansvar som Formas redan har idag, dvs. att identifiera kunskapsluckor, nyttiggöra, kommunicera och popularisera forskningsresultat.

Ett tiotal instanser uttalar sig positivt om utredningens förslag, men framför att de ser behov av ytterligare kompletteringar bland annat i form av en grundlig konsekvensanalys. Några instanser önskar även en särskild analys för att se om just Formas är det bästa valet för ett sådant uppdrag,

Bland de instanser som uttryckligen avstyrker förslaget handlar argumenten om att:

- förslaget inte är tillräckligt underbyggt,
- det föreslagna uppdraget till Formas inte rimmar inte med dess nuvarande uppdrag,
- det är fel att ta pengar från Formas redan nu ansträngda budget för miljöforskning,

- det är tveksamt om Formas är rätt myndighet att ansvara för detta,
- det är viktigt att en verksamhet för utvärdering och tillgängliggörande av miljöforskning är oberoende av myndigheter och andra beställare, forskare och övriga utförare samt av de som direkt finansierar utförare av forskning,
- utvärdering av ny kunskap bör ligga på respektive statlig myndighet,
- det är inte tillräckligt att utvärdera de nya forskningsresultaten utan dessa ska även integreras i redan befintlig kunskap och på så sätt kan kunskapsfronten.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.6 a att ge Formas en ny uppgift att utvärdera tillämpad och ny forskning inom miljöområdet

Tillstyrker – 46 instanser
 Avstyrker – 5 instanser
 Inga synpunkter, avstår – 40 instanser
 Oklart – 22 instanser

Tillstyrker förslaget i sin helhet

Av de 113 instanser som besvarat remissen har 41 ställt sig positiva till att den föreslagna uppgiften tilldelas Formas. Som stöd för förslaget framför instanserna följande argument.

Länsstyrelsen i Dalarnas län framför att dagens tillgång till publicerade artiklar är begränsad liksom tiden för uppdatering av de senaste forskningsrönen. *Länsstyrelsen i Örebro län* och *Formas* pekar på att det finns ett stort behov av att tillgängliggöra och snabbare och mer samlat föra ut prioriterade resultat från forskarsamhället till övriga samhället än vad som sker idag. Tillsammans med förslagen i avsnitt 11.2 bör förändringen leda till stora förbättringar i den samlade kunskapen om vilka områden som är prioriterade i arbetet med att nå de olika miljömålen. *Formas* framför även att förslaget utgör ett viktigt led i arbetet med att nå en hållbar miljö och har en avgörande betydelse för att klara miljöutmaningarna. Det är väsentligt att den beskrivna uppgiften utförs av en oberoende, opartisk aktör för att få förtroende från samhället i stort och forskarsamhället.

Boverket anför att det är angeläget att utvärdera tillämpad och ny forskning inom miljöområdet, men det är framför allt viktigt att få ut kunskapen till alla som arbetar praktiskt med miljöfrågor. *Länsstyrelserna i Gotlands län* och *Västernorrlands län* pekar på vikten av att forskningsbaserad kunskap ska komma till praktisk användning i miljöarbetet och på så sätt få en avgörande betydelse för att nå miljömålen.

Enligt *SMHI* skulle ett uppdrag till Formas förenkla användandet både i samhället och för forskare inom den samlade miljöforskningen. Det produceras en stor mängd vetenskapliga publikationer och rapporter inom

svensk miljöforskning och dessa skulle därmed bli lättare att överblicka och ta åt sig om de skulle sammanställas och syntetiseras.

Flertalet instanser ser Formas som en lämplig myndighet för det föreslagna uppdraget. Vissa instanser pekar på även att förslaget ligger i linje med det ansvar som Formas redan har idag, dvs. att identifiera kunskapsluckor, nyttiggöra, kommunicera och popularisera forskningsresultat.

Tillstyrker delar av förslaget och anför vissa invändningar

Några instanser uttalar sig positivt om utredningens förslag att skapa en oberoende funktion med uppdrag att systematiskt utvärdera forskning inom miljöområdet, men framför att de ser behov av kompletteringar. *Havs- och vattenmyndigheten* samt *Saco vid Naturvårdsverket* bedömer att förslaget behöver analyseras ytterligare för att se om Formas är det bästa valet för ett sådant uppdrag. *Konjunkturinstitutet* anser att förslaget om att Formas ska utvärdera effekterna av miljöarbetet inte är tillräckligt underbyggt och behöver utredas vidare. Det bör utredas huruvida ett sådant grundligt, men resurskrävande arbetssätt, som föreslås Mistra/EviEM är nödvändigt för att tillgängliggöra forskningen. Förslaget riskerar annars leda till att endast en begränsad del av miljöforskningen tillgängliggörs. *Jernkontoret* anser att förslaget behöver utredas ytterligare och beskrivas mer ingående. *Länsstyrelserna i Kalmar län* och *Västernorrlands län* framför att en konsekvensanalys bör genomföras innan förändringen genomförs. *Statens jordbruksverk* anser att utredningens förslag bör kompletteras ytterligare för att öka tillgängligheten till forskningsresultaten.

I övrigt lämnar instanserna följande förbehåll. *Riksantikvarieämbetet* tillstyrker under förutsättning att miljöforskning inkluderar forskning om kulturmiljö och landskap. *Salems kommun* anför att förslaget är bra förutsatt att ekonomiska förutsättningar ges för att hantera den nya uppgiften. *Högskolan i Borås* anser att lärosätena bör ges rimliga förutsättningar, tidsmässigt och ekonomiskt, för att beskriva den forskning som bedrivs och de forskningsresultat som uppnås. *SKL* förutsätter att uppdraget för Formas inte medför att respektive statlig myndighet frånhänder sig ansvaret för att utvärdera och tillämpa ny kunskap inom sina respektive områden. Genom att ta till sig och tillämpa ny kunskap kan de berörda statliga myndigheterna via sin tillsynsvägledning sprida dessa kunskaper till hela tillsynskedjan.

Avstyrker förslaget i sin helhet

Fem instanser avstyrker förslaget helt och hållet och anför följande argument. *Umeå universitet* anser att förslaget inte är tillräckligt underbyggt. Formas föreslagna roll i att vara nod för utvärdering av miljöpolitiken rimmar inte med dess uppdrag, och dess legitimitet i forskarvärlden skulle lätt undergrävas om uppdraget förändras i denna riktning. Redan idag kan särskilda utlysningar göras via Formas där medel söks i konkur-

rens. Det är viktigt att sådana medel inte stannar inom Formas kansli. *Uppsala universitet* framför att det är fel att ta pengar från Formas redan nu ansträngda budget för miljöforskning. Det är också tveksamt om Formas är rätt myndighet att ansvara för detta. Det vore bättre om miljömålsmyndigheterna får ansvaret för att - inom sin verksamhet - ta vara på miljöforskningens resultat. *Kungliga vetenskapsakademien* avråder bestämt från att ge Formas ett uppdrag som resulterar i att forskningsrådet ska agera både beställare och utförare av utvärderingar inom det forskningsområde där man också är en finansiär. Akademien vill poängtera vikten av att en verksamhet för utvärdering och tillgängliggörande av miljöforskning är oberoende av myndigheter och andra beställare, forskare och övriga utförare samt av de som direkt finansierar utförare av forskning. Anser att det vore samhällsekonomiskt slöseri att inte ta tillvara den kompetens som byggts upp av *Mistra/EviEM*. *Göteborgs stad och Stockholms stad* ställer sig tveksamma till förslaget och bedömer att utvärdering av ny kunskap bör ligga på respektive statlig myndighet. Det är inte tillräckligt att utvärdera de nya forskningsresultaten utan dessa ska även integreras i redan befintlig kunskap och på så sätt kan kunskapsfronten förflyttas.

Övriga synpunkter

Ett antal instanser bedömer att de inte kan ta ställning till förslaget eftersom det inte är tillräckligt utrett. *Statskontoret* uppger att det saknas tillräcklig information för att göra en bedömning av förslaget i dess helhet. Utredningen ger en förhållandevis övergripande bild av förslaget samt dess finansiering och konsekvenser. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län* anser att förslaget bör konsekvensbeskrivas ytterligare. *Göteborgs universitet* anför att förslaget innebär att omfattande utvärderingsverksamhet, formulering av forskningsbehov och forskningsfinansiering samlas i samma myndighet. Formas får då en annan roll som forskningsfinansiär. Processen för att analysera och identifiera forskningsbehov kommer därmed att påverkas. Utredningen innehåller dock inte någon konsekvensanalys av detta, varken för universitet och högskolor eller för övriga forskningsfinansierande aktörer. *SveMin* anser att frågan är viktig men anser att förslaget behöver utredas och beskrivas mer ingående och sedan på nytt skickas ut på remiss.

Några instanser föreslår tillägg till uppgiftens omfattning. *Statens geotekniska institut* anser att Formas, i sitt uppdrag som forskningsfinansiär, bör premiera projekt där kunskapsförmedling och nyttiggörande av FoU-resultaten är viktiga inslag. *Naturskyddsföreningen* vill tillföra synpunkten att det kan finnas skäl att också ge nya uppgifter när det gäller forskningen om olika styrmedel och åtgärder från myndigheterna fungerar för att uppnå miljö kvalitetsmålen och generationsmålen. *Folkhälso-myndigheten* anser att uppdraget bör omfatta såväl forskning på miljö

som miljöns påverkan på människors hälsa, eftersom både miljöbalken och miljömålen omfattar båda dessa områden.

Några instanser argumenterar för att andra myndigheter än Formas passar bättre för uppdraget. *Naturvårdsverket* anser att tillgängliggörandet av miljöforskningens resultat är mycket viktigt men är inte övertygad om att uppdraget bäst läggs hos Formas. Det finns goda skäl att satsa på sammanställningar av forskningsresultat samt spridning av forskningsresultat. Bra förebilder är SBU och EviEM, även om det kan finnas utmaningar med att överföra dessa exempel till miljöforskning som berör en lång rad politikområden. Förslaget stärker inte tillämpbarheten i miljöforskningen eftersom det centraliserar istället för att distribuera kompetensen. Integrerad forskning bör ske användarnära. Språnget är ofta stort mellan forskningens resultat och de verktyg som behövs vid tillämpning inom olika sektorer. Därför bör resurser primärt satsas för att fylla detta gap. *Stockholms universitet* framför att det är viktigt att uppdraget till Formas formuleras tydligt så att det inriktas på systematisk utvärdering som leder till evidensbaserad kunskap, och inte på andra typer av utvärderingar. Det vore mest effektivt att knyta den redan fungerande verksamheten vid Mistra/EviEm till Formas och bygga ut den verksamheten. *LRF* vill för de gröna näringarna betona värdet av arbetet inom EviEM. Att utvärdera en stor mängd forskningsresultat inom miljöstrategiskt viktiga områden, är ett viktigt bidrag till att göra kunskaper från lång tids forskning tillgänglig. *Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (Mistra)* anser att den verksamhet som föreslås inrättas vid Formas har mycket stora likheter med Mistra EviEM, Mistras råd för evidensbaserad miljövård. Rådet startades 2012 av Mistra för att genom systematiska och oberoende utvärderingar av olika miljöfrågor förbättra beslutsunderlaget för det svenska miljöarbetet. Mistra finansierar rådet med sammanlagt 66 Mkr under perioden 2012-2017. Om Formas får ett uppdrag enligt förslaget kan initiativet med evidensbaserade utvärderingar på miljöområdet få en långsiktig etablering i Sverige. Utvärderingsverksamhetens oberoende i förhållande till förvaltningsmyndigheter med strategiskt eller operativt ansvar på miljöområdet måste garanteras. Detta bör vara en central utgångspunkt för den fortsatta diskussionen. För att bedriva evidensbaserad utvärderingsverksamhet är det absolut nödvändigt att ha tillgång till vetenskapliga databaser. En myndighet eller forskningsfinansiär har inte automatiskt denna tillgång. Mistra erinrar om att utredningen inte uppmärksammar detta fundamentala behov och att budgeten för verksamheten inte inkluderar de stora kostnader som databaserna medför.

I övrigt framkommer följande synpunkter:

Kemikalieinspektionen påpekar att det är viktigt att man säkerställer att regulatorisk kompetens och förståelse för myndigheternas arbete finns i den organisation som byggs upp för att utföra det föreslagna arbetet. Ett tänkbart sätt att säkerställa att analyserna och synteserna blir användbara för myndigheterna vore om medarbetare från myndigheterna under perioder aktivt arbetade tillsammans med Formas med att färdigställa dessa.

Sjöfartsverket uppmärksammar på att det finns en risk att snarare förvirra än tillgängliggöra resultaten i de fall de nya utvärderingarna skiljer sig åt från de som nuvarande utvärderingsinstanser gör.

Oskarshamn kommun framför vikten av att fundera över hur informationen sedan ska spridas på ett enkelt sätt. *Länsstyrelsen i Hallands län* anser att det är viktigt att forskningsbaserad kunskap kommer samhället till nytta och stödjer förslaget. Idag finns inga tydliga vägar för universitet och högskolor att nå ut till länsstyrelserna. *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* Delar utredningens slutsats att det är viktigt att tillföra resurser för att tillgängliggöra miljöforskningen. *Sveriges geologiska undersökning* (SGU) framhåller att det är viktigare att hålla fokus på implementeringen är att satsa på en riktad vetenskaplig utvärdering av forskningen. *Åre kommun* anser att ”vem” är inte avgörande fråga. Frågan är hur forskningen ska integreras och utvärderas i miljöarbetet. *Transportstyrelsen* tycker att utredningen bör tydliggöra för vem och hur forskningen ska tillgängliggöras och föreslår en central portal att kunna vända sig till. *Strängnäs kommun* framhåller att forskningsresultaten måste kunna integreras i redan befintlig kunskap. Om det är en uppgift för Formas kan inte nämnden ta ställning till. *Centrum för biologisk mångfald* vill peka på att det inte räcker med en enkel ”överföring” av forskningsresultat till potentiella användare. Det krävs också forskning som är anpassad för de frågor aktörer utanför akademien har. *Svenskt vatten* uppger att de inte kan bedöma om det blir bättre av att låta Formas ta över Naturvårdsverkets roll. Men om så sker måste styrningen av och instruktioner till Formas i den här frågan blir tydliga och kraftfulla vad gäller ambition och inriktning.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.6b att finansiera den nya uppgiften av forskningsmedel inom utgiftsområdet 20 Allmän miljö- och naturvård

Tillstyrker – 7 Avstyrker - 0

Tillstyrker förslaget

Sju instanser tillstyrker förslaget om finansiering. Dessa är *Boverket länsstyrelsen i Norrbotten län, länsstyrelsen Västra Götaland län, Sida, Trafikverket, Skogsstyrelsen och Stockholm vatten*. *Boverket* framför att det är viktigt att varje miljömålsmyndighet också får medel för att finansiera forskning och föra ut och tillgängliggöra forskningen. *Länsstyrelsen i Örebro län* anser att det är olyckligt om Formas nya uppdrag bekostas genom minskade forskningsanslag, men uppger att de dock inte har något förslag för hur uppdragen bör finansieras.

Övriga synpunkter

Ett antal instanser uttrycker tveksamhet kring förslaget om finansiering dock utan att klart ange om de avstyrker förslaget. *Kemikalieinspektionen* anser att det är olämpligt om uppgiften med att sammanställa och analysera forskning vid Formas ska finansieras genom att medel tas från anslag som finansierar forskning. *Stockholms universitet* ställer sig frågande till att ta medel från anslaget för forskning för att finansiera tio årstjänster vid Formas som ska syssla med utvärdering av miljöforskning. *Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)* anser att man behöver diskutera omfattningen i förslaget eftersom tillgängliggörandet av miljöforskningens resultat avses finansieras med medel som tas från Formas forskningsstöd (medel som enligt förslaget ska läggas på 10 helårstjänster för tillgängliggörandet.). *Uppsala universitet* anser att det är fel att ta pengar från Formas redan nu ansträngda budget för miljöforskning.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.6c att inrätta ett råd på Formas som stöd till generaldirektören

Tillstyrker – 12 instanser
Avstyrker – 0 instanser

Tillstyrker förslaget om inrättande av råd

Några instanser framför synpunkter gällande rådets sammansättning. *Statens geotekniska institut* uppger att de är villiga att medverka med en representant i rådet. *Stockholms universitet* tycker att förslaget är bra i grunden men att sammansättningen av det föreslagna rådet bör ses över. *Kungsbacka kommun* framför att rådet bör ges en sammansättning som garanterar att kommunernas synpunkter tas tillvara. *IVL Svenska Miljöinstitutet AB* uppger att de kan bidra med en viktig roll i detta arbete. *Småföretagarnas Riksförbund* understryker att det är väsentligt att näringslivet representeras och inte bara ”akademiska forskare”.

Övriga instanser som tillstyrker förslaget är *Formas*, *Länsstyrelsen i Norrbotten län*, *Länsstyrelsen i Örebro län*, *Skogsstyrelsen*, *Sida*, *Trafikverket*, *Stockholm vatten*.

Övriga synpunkter

Kemikalieinspektionen anger att det vore även önskvärt att de berörda myndigheterna ingår i det råd som i betänkandet föreslås inrättas på Formas. *Stockholms internationella miljöinstitut* framför att det är oklart hur ett råd ska möjliggöra för forskningens tillgänglighet, synlighet och popularisering.

Förslag 11.7 Genomförande

Utredningens förslag

11.7 Samtliga förslag ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Regeringen bör ge Ekonomistyrningsverket och Statskontoret i uppdrag att följa och utvärdera de förändringar

Sammanfattning av remissvaren

Flera remissinstanser, bland dem tio länsstyrelser, Regelrådet, Kammarkollegiet, Trollhättans Stad och Åre kommun ifrågasätter den föreslagna tidplanen för genomförande. Boverket och Kemisk-Tekniska Leverantörförbundet m.fl. anser att föreslagna åtgärder bör genomföras så snabbt som möjligt. Vad gäller förslaget om att Ekonomistyrningsverket och Statskontoret borde få uppdrag att följa och utvärdera de förändringar som förslagen leder till tillstyrker Folkhälsomyndigheten och Stockholms internationella miljöinstitut detta förslag.

Remissinstansernas svar på utredningens förslag 11.7

Tillstyrker – 4 instanser
 Avstyrker – 2 instanser
 Inga synpunkter, avstår – 133 instanser
 Oklart – 10 instanser

Tillstyrker förslaget

Boverket Tillstyrker förslaget till 11-7 Genomförande. Boverket anser att det är bra att föreslagna åtgärder genomförs så fort som möjligt. Eftersom det återstår en del frågetecken kring vissa av förslagen förefaller tiden för genomförande vara kort. Ambitionen att genomförandet ska ske den 1 januari 2017 är dock bra.

Folkhälsomyndigheten Har ingen synpunkt på tid för ikraftträdande av dessa förslag och instämmer i förslaget om att Ekonomistyrningsverket och Statskontoret borde få uppdrag att följa och utvärdera de förändringar som förslagen leder till.

Stockholms internationella miljöinstitut är i huvudsak positiv till de föreslagna lagändringarna i betänkandet.

Tillstyrker förslaget men framför synpunkter

Länsstyrelsen i Gotlands län Förutsatt att ingen ny miljömyndighet inrättas anser länsstyrelsen att förslagen kan genomföras och träda i kraft till

den 1 januari 2017. I det fall en ny myndighet skulle inrättas är den tidsramen för optimistisk.

Avstyrker förslaget

Kammarkollegiet avstryker förslaget i den del det avser tiden för genomförandet. Förslagen behöver utredas ytterligare då omfattande lagändringar behöver göras i bl.a. miljöbalken. Genomförandetiden är enligt kollegiets bedömning inte tillräcklig.

Länsstyrelsen i Värmlands län Utredningen lämnar ett flertal förslag av olika karaktär. Vissa av förslagen kan förmodligen hinna ytterligare utredas och beslutas så att de kan träda i kraft enligt utredarens förslag. För andra förslag däremot som till exempel förslaget om att inrätta en ny Miljömyndighet - Miljöinspektionen - liksom förslaget om att avveckla vattenmyndigheterna anser Länsstyrelsen att tidpunkten för ikraftträdande är orealistisk. Som utredningen själv konstaterar kommer inrättandet av Miljöinspektionen att kräva en mängd författningsändringar. Budgetfrågor och konsekvenserna för berörd verksamhets personal liksom möjligheten att bemanna den nya myndigheten är också faktorer som talar mot den föreslagna tidpunkten.

Tar ej tydligt ställning till förslaget

Länsstyrelsen Dalarnas län ifrågasätter om tidsplanen är realistisk. Utredaren föreslår att samtliga förslag ska genomföras och träda i kraft till den 1 januari 2017. Länsstyrelsen har svårt att se att de organisatoriska förslagen ska hinna genomföras till dess.

Länsstyrelsen i Kronoberg län har svårt att se att de organisatoriska förslagen ska hinna genomföras till dess. En samordning bör ske med utredningen om översyn av den statliga indelningen, varför den 1 januari 2018 bedöms vara ett lämpligare datum gällande de förslag som föreslås i avsnitt 11.4 ovan.

Länsstyrelsen i Skåne län Länsstyrelsen har svårt att se att de organisatoriska förslagen ska hinna genomföras till dess. En samordning bör ske med utredningen om översyn av den statliga indelningen, varför den 1 januari 2018 bedöms vara ett lämpligare datum gällande de förslag som föreslås i avsnitt 11.4 ovan.

Länsstyrelsen i Uppsala län Länsstyrelsen har svårt att se att eventuella organisatoriska förändringar ska hinna genomföras till dess. Det är också angeläget att invänta resultatet av utredningen om översyn av den statliga indelningen.

Länsstyrelsen i Västerbotten Utifrån vad länsstyrelsen anfört i yttrandet är det inte rimligt med den tidsplan som utredningen föreslagit speciellt om utredningen genomförs i sin helhet.

Länsstyrelsen i Örebro län Då vi inte delar utredningens alla förslag så innebär det givetvis att vissa delar inte ska träda ikraft den 1 januari 2017 medan andra kan så göra.

Länsstyrelsen i Östergötlands län Har svårt att se att de organisatoriska förslagen ska hinna genomföras. En samordning bör ske med utredningen om översyn av den statliga indelningen, varför den 1 januari 2018 bedöms vara ett lämpligare datum gällande förslag i 11.4 (ny myndighet).

Tillväxtverket, Regelrådet Det saknas information om hur företag berörs av den föreslagna tidpunkten. Om bedömningen är att det saknas behov av särskilda hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande ska detta anges och motiveras i konsekvensutredningen. Detsamma gäller behovet av speciella informationsinsatser.

Trollhättans kommun Trollhättans Stad tycker att tiden för eventuellt införande är mycket kort. Det är mycket stora förändringar som föreslås. För att förändringarna inte ska påverka näringslivet behöver förändringarna planeras mycket väl så att det inte blir samma kaos som när djurskyddstillsynen flyttades till länsstyrelsen. Tillståndsprövningen, tillsynsvägledningen och tillsynen måste löpa på utan avbrott för de berörda företagen.

Åre kommun Det är orimligt att förvänta sig att ändringar skulle träda i kraft redan 2017.

Övriga synpunkter

Kemisk-Tekniska Leverantörförbundet m fl Förändringarna bör ske omedelbart. Med anledning av den kritik som JK har riktat mot tillståndshanteringen hos Kemikalieinspektionen anser vi att de föreslagna ändringarna ska införas omedelbart. Utredningen visar även på att man redan tidigare kommit fram till att tillsynen och tillståndshanteringen inte är harmoniserad, och därmed att konkurrensreglerna har satts ur spel. Det är därför dags att åtgärda problemen omgående och inte låta ärendet bero ytterligare.